

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség köziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 18.

Katholicizmus. — Szocializmus.

Az a nagy küzdelem, mely három nap óta folyik a németországi szavazó urnánál, a huszadik század küzdelmeinek képét veti előre. Még nincs előtünk a választások végleges eredménye, sőt a 165 pótválasztás miatt csak egy-két hét múlva tudhatjuk meg a végeredményt, de annyi már kétségtelen, hogy e nagy küzdelemben, amelyben részt vett Németországnak minden 25 éves fia, az a két párt bizonyult legerősebbnek, amelyek legnagyobb ellenségei egymásnak: a kath. centrum és a szociál-demokrata párt.

A német birodalmi gyűlésnek 397 mandátuma a most véget ért ciklusban a pártok és töredékek között a következő arányban oszlott meg: Konzervatív 68, német birodalmi párt 27, katolikus centrum 99, lengyelek 19, nemzeti szabadelvű 52, szabadelvű szövetség 13, szabadelvű néppárt 23, német néppárt 11, szociál-demokraták 44, nemzeti reformpárt 13, vadak 20, elzász-lotharingiek 8.

Az utolsó sürgöny szerint a mostani választások eredménye a következő:

Berlin, jun. 18.

329 választás eredménye ismeretes. Megválasztottak 34 konzervatívot, 6 birodalmi pártit, 71 centumpártit, 4 reformpártit, 6 nemzeti szabadelvűt, 2 egyesült szabadelvűt, 32 szociáldemok-

ratát, 11 lengyelt, 1 dánt és 7 pártonkivülit. 165 pótválasztás lesz.

Ezekon a számokon kétségkívül sokat fognak még változtatni a pótválasztások. A sok szocialista jelölt közül kevés fog bejutni a pótválasztásokon, mert már is hangoztatják mindenfelé, hogy az összes pártoknak egyesülni kell ellenük. De ez az eredmény világosan mutatja, hogy a szociál-demokracziának bámulatosan növekedő hatalma ellen egyedül a kath. centrum bizonyult elég erősnek.

Csudálatra méltó ennek a pártnak az ereje, összetartása, kitartása.

Ezelőtt 27 esztendővel keletkezett a kulturharcz, a vallásüldözés legmelegebb napjaiban. Egyszerre 37 mandátumot sikerült meghódítania. Azóta folyton erősödött. Mikor kivivta a nagy diadalt, kapitulált előtte Bismarck és beszüntette a kulturharczot az egész vonalon, azt gondolták ellenségei, meg fog szünni a párt. Nem ingatta meg semmi. Sem a septennátus megszavazása, sem lánglelkű vezérének Windhorstnak halála nem ártott a pártnak. Lassankint 99 mandátumot szerzett, a birodalmi gyűlésnek legerősebb pártja lett, melynek támogatása nélkül nem lehet törvényt hozni. Erejét ismerve, nagy önbizalommal ment a mostani küzdelemben. Összesen 110 jelöltet állított ezek közül 71 már bejutott a parlamentbe, 32 pedig pótválasztás alá kerül. Az már bizonyos, hogy minden emberét befogja vinni, egy-két kerületet talán el is hódít. Mellette csak a konzervatívok

tartják valamennyire magukat, a liberális pártok pedig valósággal összetörték, legfőbb vezéreik is kimaradtak.

Ez az eredmény annál nevezetesebb, mert igazán a népakarat nyilvánulása. Németországban minden 25 éves férfi választó s a választás titkos. Presszió, vagy vesztegetés nem érvényesülhet.

Ezek a szabad választók úgy nyilatkoztak, hogy a liberalizmustól a társadalmi bajok ellen hathatós védelmet nem reménylenek. Vagy a vallás isteni erejében bíznak az emberek, vagy a sokat ígérő izgatók szavaiban s az általuk rajzolt csalóka ábrándképekben, melyek a társadalmi rend gyökeres felforgatása nélkül meg nem valósíthatók.

A liberalizmus lejártá magát. Osztály- és érdekpolitikát üzött, klikkrendszerrel folytatott, privilégiumokat, prémiumokat osztogatott, a nagy tőkének eszközévé lett, — a népért pedig semmit sem tett. Belgium után Németország is végzett a liberalizmussal, ez a sor vár reá nem sokára Franciaországban és Ausztriában is. Sokáig nálunk sem tarthatja magát.

Az a két fél, mely a mostani német választásoknál legerősebbnek bizonyult s melyek egymásnak halálos ellenségei, a katholicizmus és a szociáldemokraczia fogják megvívni a jövő század küzdelmeit nemcsak Németországban, hanem egész Európában, sőt, úgy látszik, az új világban.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Gyermek születésekor.

Irtá: Rácz Mihály.

Ragyogóbb ma a nap, derűsebb a mennybolt,
Mintha minden tudná, hogy angyal született!
Lelkem ily magasztos soha, soha nem volt,
Adjátok ölembe picziny gyermekemet;
Ide karjaimba, hadd csókolom össze,
Szilaj jó kedvemnek könyje hadd főrössze.

Csak hogy megérkeztél más-világ lakója,
Béke, hit, üdv, áldás, testet öltött remény;
Van már, van aki a lelkeket megóvja,
Jajongó panasztól, hogy sorsom mily kemény.
Látom szeret az Ur, meghajtom a fejem
Régen imádkoztam, ime most azt teszem:

— Jó vagy én Istenem, légy örökre áldott,
Létezel, sokan bár nagy dörén tagadnak;
A fának lombot adsz, lomb közzé virágot,
Pusztába hűs forrást szomjuzó vadaknak
S nekem, ki csak a lét visszáját ismerem,
Gyermeket! Óh jó vagy, áldott légy Istenem!

Aranyát, ezüstjét számlálja a gazdag,
Nem irigylem tőle — nekem is van kincsem;
Egyiknek az Isten ezt, másiknak azt ad,

Ő tudja, hogy kire milyen áldást hintsen:
Végtelen kegyelmét árasztá ki én rám,
Az üdv kapujánál hogy állnék hát némán?

Nehezen czipeltem idáig, mondhatom,
A napi Golgota nyomasztó keresztjét —
Nem csoda! Irigység, butaság, rágalom,
Szívemet, lelkemet százszor megsebeztek . . .
Másképp lesz ezután, ugy-e drága szentem?
Küzdelmeim között te bátorítsz engem.

Tudom, én teremtem, hogy terhes az élet,
Tudom: jó és rossz közt örök a küzdelem;
Tudom: szenved itt lenn minden nemes lélek,
De vigaszt nyújt a hit, ha van mért küzdenem . . .
Gyermek! mosolygásod új életet adó,
Sirásod ugy hat rám, mint harczi riadó.

Jöhet az irigység, butaság, rágalom,
Merészen, elszántan vivok velők harcztot —
Óh gyermek! hős leszek mindig, ha láthatom
A te gyöngeséged, a te angyal-arczod;
Hős leszek, miként a sivatag királya,
Midőn övéiért küzd élet-halálra!

Paripán világgá.

Irtá: KINCS ISTVÁN.

Hogy valaki tarisznyát kerit a nyakába,
botot fog a markába s ugy ered neki a legszé-
lesebb országutnak, azt még értem: a Magyar-

országra szakadó mezitlábba idegen náczió mind
ilyetén felszereléssel üzi a boldog kékjutazást, de
hogy valaki hatszáz forintos paripa hátára kap-
jon s azután forint pénz és szenzal nélkül
dühös vágatást ügessen cél nélkül előre, az
csak amolyan keseredett embertől telhetik, mi-
lyen már Siró Benedek volt.

Gazdag ember hirében állott. Nem mintha
nagy summa földje lett volna, de hogy. Alig pár
hold állott a neve után a sóthi telekkönyvben,
hanem volt két paripája, milyen a századik
uraságnak nincs és volt olyan csinos derék fe-
lesége, milyen senkinek széles e világon. Ebből
állott a gazdagsága. A paripáit maga nevelte
magának, a feleségét meg az Uristen adta és
együttvéve olyan gazdagságot képviseltek, hogy
Siró Benedek nem cserélt volna még a kis ki-
rállyal sem.

Boldog volt, olyan boldog, a milyen az em-
berfia, ebben az árnyék világban egyáltalán
csak lehet. A lovait drága pénzért nem adta, a
feleségét . . . no igen azt meg ugy se kérte
senki, mert hát ők halálos holtig fogadtak az
oltár előtt hűséget egymásnak s az a szövetségi
szent frigy ugy összehozta őket, hogy hat
ökor legyen, melyik közöttük az istrángot el-
szakítsa.

S lám annak az istrángnak az elszakítá-
sára mégis egyetlen paripa is elegendő volt. Ki
hitte volna!

Ugy történt, hogy az ördög megirigyelte
Siróék házastársi boldogságát. Rávette a kor-
mányt, hogy szedessen adót s mert nálunk vég-
rehajtó nélkül a legbecsületesebb ember is há-
rom hétig kapálja a füle tövét, mielőtt fizetne,

Törvényjavaslat az új honvéd főiskolák építési költségeiről.

Fejérváry Géza b. honvédelmi miniszter a következő törvényjavaslatot terjesztette ma a képviselőház elé, a felállítandó honvédfőreáliskola és két hadapród iskola céljaira szolgáló építkezések költségeinek fedezésére szükséges póthitelről:

1. §. Az 1897. XXIII. t. cz. 6. §-a alapján felállítandó honvéd főreáliskola és két hadapródiskola építési költségeinek fedezésére 1 millió forint terjedhető póthitel bocsáttatik a m. kir. honvédelmi miniszter rendelkezésére s felhatalmaztatik nevezett miniszter, hogy a szükségesnek megfelelő összeget hitelművelés útján beszerezhesse s az annak legfeljebb 60 év alatt leendő törlesztésére szükséges részleteket az államköltségvetésbe beállíthassa.

2. §. A jelen törvény 1. §-ában említett építkezésekre fordított összegek az 1898. évi zárszámadásban a honvédelmi tárca beruházásainál, a VIII. fejezet 5. cím alatt, a hitelművelés útján befolyó összeg pedig a honvédelmi tárca előirányzat nélküli átmeneti bevételeként számolandó el.

3. §. Jelen törvény végrehajtásával a honvédelmi és a pénzügyi miniszter bizatik meg.

Az 1899-iki közös költség-előirányzat szentesítése.

A tegnapi hivatalos közli azon legfelsőbb határozatot, amelynek erejénél fogva a Felsőháza a magyar delegációnak megállapodását jóváhagyja.

A jóváhagyott 6. rendbeli cikk rövid kivonatban a következő:

I. cikk. A közösen fedezendő rendes szükséglet költségvetése szerint fedezendő. 1. Külügyminiszterium 4,062,100 frt. 2. Hadügyminiszterium 129,907,848 frt. 3. Hadi tengerészet 11,095,260 frt. 4. Pénzügyminiszterium 2,121,540 frt. 5. Számellenőrzés 137,740 frt. Összesen tehát a szükséglet: 147,324,488 frt.

II. cikk. A közösen fedezendő rendkívüli szükséglet szerint: 1. Külügyminiszterium 80,100 frt. 2. Hadügyminiszterium 11,217,014 frt. 3. Hadi tengerészet 5,746,000 frt. 4. Pénzügyminiszterium 10,780 frt. Összesen tehát: 17,053,894 frt. A közösen fedezendő összes szükséglet tehát: 164,378,382 frt.

III. cikk. A Boszniában, Hercegovinában és a Lim területén levő hadseregi szükségletek 3,479,000 frt.

IV. cikk. Póthitelek engedélyezése a külügyi és hadügyminiszterium, valamint a haditengerészet szükségleteire az 1897. és 1898. évi előirányzathoz.

V. cikk. Felhasználási időtartam engedélyezése a külügyminiszterium 1897-iki póthitelét illetőleg.

VI. cikk. Ugyanez a hadsereg és haditengerészet hasonló keletű póthitelét illetőleg. Ide soroljuk az 1896. évi közös kiadások és bevételek zárszámadását és az elfogadási záradékot is.

A legfelsőbb kézirat Bécsben, 1898. június hó 5-én kelt.

ORSZAGGYULES

A képviselőház ülése.

Budapest, június 18.

Szilágyi Dezső elnök bemutatja Orosháza függetlenségi kaszinó kérvényét a szabad sajtó és a szabad szólás ügyében.

Fejérváry Géza honvédelmi miniszter az újonnan felállítandó honvédfőreáliskola és 2 hadapródiskola költségeinek fedezéséről szóló javaslatot terjesztette a Ház elé.

Ezután áttértek a napirendre.

Elfogadták harmadszori olvasásban a borítaladónak Horvát-Szlavonországba leendő behozataláról szóló és a zsidó-nagybányai vicinális vasut engedélyezéséről szóló javaslatot.

A Lepsényi-ügy.

Molnár Béla előadó beszámol a mentelmi bizottság jelentéséről Lepsényi Miklós mentelmi jogának megsértése tárgyában.

Ugy Rakovszky, mint gróf Zichy Aladár, a mentelmi jog megsértését látta abban, hogy Lepsényit a Ház előtt megtámadták.

A különvélemény arra fekteti a fősúlyt, hogy képviselő megtámadásakor a képviselő mentelmi joga mindig meg van sértve. A mentelmi jog nem kiváltság, hanem szükséges feltétele a törvényhozói működésnek.

A képviselő gyakran magánéletében olyan összeütközésekbe juthat, amelyek a mentelmi jogot nem sértik meg. Távol áll tőlem, mintha a tetteleg insulzusokat védném, ez bizonyára megtorlást talál a rendes bizottságoknál. Magánosoknak képviselők ellen irányuló támadásai a büntetőtörvénykönyv illető paragrafusaiiban vannak utalva. Tekintettel arra, hogy a Lepsényit ért bántalom nincs összefüggésben a képviselői működéssel: kéri a Házat, hogy mondja ki, hogy jelen esetben a mentelmi jog megsértése nem forog fenn.

Molnár János kérte a különvélemény felolvasását, mire azt Lakatos Miklós fel is olvasta.

Molnár János: Nem olvastam, sőt most nem is hallottam Zichy Aladár külön véleményét és pedig azért, hogy ne befolyásoltassam magam semmi irányban. (Derűtség.) Ugyan kérem: ha a képviselőt a Házba jövet, vagy menet tetteleg inzultálják, vajjon szabadon végezheti-e az törvényhozói kötelességét? A mentelmi bizottság azt állítja, hogy a mentelmi jog nem lett megsértve. No én szerettem volna, ha Lepsényi elfogadta volna azt az abszurd ajánlatot, hogy az ablakon át meneküljön. Így legalább a t. mentelmi bizottság kézzel foghatólag bebizonyított volna a mentelmi jog megsértését.

A Kossuth-gyalázó Magyar Hírlap.

Mócsy Antal: Mindenekelőtt tiltakozik ama felfogás ellen, amelyet itt Eötvös Károly is kifejezésre juttatott, hogy a néppárt a Kossuth gyalázóikkal szolidaritást vállalna.

Felolvassa az ő szerkesztésében megjelenő »Kalocsai Néplap« régebbi számain, amelyekben Kossuth érdemeit és politikai kérdéseit tárgyalta a legnagyobb tárgyilagossággal. Ő kijelenti, hogy Kossuth politikai szereplésétől, nagy elvi különbségek választják el, de Kossuth nagy érdemeit, hazaszeretetét sohasem vonta kétségbe, mindig tisztelettel viseltetett iránta s mint ilyen példaképpen felállíthatónak is tartotta.

A néppárt elítéli a Kossuth gyalázók viselkedését, sőt azt is mondhatja, hogy a Zimándy-Zelányák könyv tartalmáról maga Lepsényi sem tudott.

Ha szortirozzuk a Kossuth gyalázó iratokat, akkor lehetetlen, hogy ne szóljon a Magyar Hírlap Kossuth ellenes cikkéről, melyet Kossuth halálakor írt és mely oly erősen támadta Kossuthot, hogy nem is akarja jellemezni.

Hiszen ehhez képest a Zelányák-féle támadás csak egyszerű szunyog csipés. (Derűtség.) Hát a Karolusz féle versek? Eötvös Károly a multkor úgy szólván a linchelés jogosultságának védelmére kelt, hiszen ezzel mintegy az utcának adnak jogot azzal, hogy a képviselőket báotalmazzák. (Ugy van a néppárton.)

Micsoda beszéd az, hogy a képviselő személyétől annak foglalkozását külön válasszák. Ugy tudja, hogy Pichlernek is van más foglalkozása, diák, vagy egyetemi hallgató, vagy mi? (Derűtség.)

Vajjon mit szólna ehhez, hogy ilyen minőségében megvernék. Zichy javaslatát pártolja.

Kálmán Károly a liberális rendszert vá-

azért Guba Szvetozár a bírósági végrehajtó megindult vala az ő rabló hadjárata. Belátogatott természetesen Siró Benedekhez is. Hanem hát persze, hogy hiába. Nema találtatott az egész házban olyan megtévelyedett bankó, melyikből az adó kifutotta volna. A végrehajtó mindazáltal csöppet se jött zavarba, szépen kiönt az istállóba s ott egyik paripát, már mint Siró egyik büszkeségét szemelte ki áldozatul a magas kormány telhetetlenségének.

Siró Benedek, az igaz vasvillával kergette meg azt a gazembert, hanem a lovát nem tudta megmenteni. Azt bizony eladták még pedig valóságos csuf áron.

— Százötvenhét forint! — kiabált a kisbírő — százötvenhét forint először . . . másodsor . . . senki többet? . . . százötvenhét forint harmadszor!

— A gróf uré! — szólalt meg valaki hátul.

Szegény paripa fájdalmasan nyerített. Az fájt-e neki, hogy az ő szerető régi gazdájától válnia kell, vagy hogy azt röstellte a miért olyan potom árt adnak csak érte? Ki tudja? Annyi azonban bizonyos, hogy nincsen gyalázatosabb valami az ilyen licitálásnál. Hogy fojtának meg azt a kőlyket gyermekkorában, ki később végrehajtónak akar szegődni.

Siró Benedeknek tehát megcsappant a gazdasága. Egy paripája volt már csak meg a felesége. De mit csináljon azzal az egy paripával? Egyesben járjon vele? Járjon vele a ludvérez,

dehogy fog ő egyesbe, hiszen az csak zsidónak való mesterség: ország-világ megnevetné érte. De hát mit csináljon az Isten szent, szerelméért? Vegyen magának másik lovát? De hát abból a száz forintból, mennyi az első lóból megmaradt; abból alig kerül olyan lóra, melyik egy-egy rugásra és ficzkándozásra is elszánja magát, amolyan fiakkerlónak való fáradt dög meg nem kell neki, ha mások fizetnek meg érte hát akkor sem. Azután meggondolja, neki a csikóival ugy sincsen soha szerencséje. Esztendőszám reménykedik s ha egyszer teljesednek a reménye, akkor meg a komisz fráterja, egzekutor ehül meg rá. Igazán elkeseredett, elkeseredett annyira, hogy szinte teljesen elment a kedve a lótól. Azután a birtoka alig tesz ki nyolcz holdat, annak hát megint felesleges az a két táltos, hiszen Isten a tanuja, alig termel több zabot, mint a mennyit az a két állat megesszik. Szegény tyukok azért kaparásznak annyit a trágyadombban, mert hát így akarnak ők is néhány zabszemben részesülni. Szóval no mindent összevéve Siró Benedek arra a meggyőződésre jutott, hogy hát szégyen ide, szégyen oda, neki bizony két tehen is megtenné. Fájt neki a lovaktól megválni, de hát mit csináljon? Az egyiknek bittal ütheti már a nyomát, hadd menjen hát a másik is utána. Palásthy gróf csakhogya megkaphassa a párját, hatszáz pengőt kínál neki a nemes állatért. A kísértés igen nagy, nehéz neki ellenállani. Hanem előbb meg akarta azt is tudni, minő véleménnyel volna

felőle az ő édes kedves felesége. Egyszer megszólította:

— Hallod-e Magdolna! — mondá erőltetett nyugodtsággal — két lovunkból, mint tudod eddig csak egy maradt s tartok tőle az ördög azt is elviszi nem sokára.

— Hogy-hogy? — emelte meg fejét büszkén a szép asszony.

— Hát csak ugy, hogy magam szegem a nyakát: eladom.

— Eladod? — tört ki ijedten Magdolna.

— El biz' én. Mert hunczut legyen a nevem, ha fölcsapok rongyos zsidónak. Azok járnak faluhosszat egyesben.

— És aztán? Talán a birtokot is eladod?

— Nem ettem meszet.

— Hát ló hiján magad húzod majd az ekét? — kérdezte gúnyosan az asszony.

— Dehogy húzom. Veszek két tehenet, s ezentul szarvasmarhával próbálok szerencsét.

Magdolna pillanatra összeránczolta szép magas homlokát. Hanem egy szó kevés, de annyit sem mondott. Az ura folytatta:

— Ládd-e, neked is könyebbségedre leszen az. Mert hát tudod, a tehenet meg is lehet fejni, azután meg zab se kell neki, a patkolás is megmarad szóval temérdek haszonnal jár és a mi a fő . . .

Siró Benedek pillanatra elhallgatott, azt várta, hogy az asszony, meg fogja kérdeni, mi leszen a fő. Hanem hát Magdolna egyáltalában nem volt rá kíváncsi. Maga rukkolt ki vele!

dolja a megtörtént dolog miatt és Zichy javaslatát pártolja.

A mentelmi jog és — Tisza.

Rakovszky István azt bizonyítja, hogy a sértés igenis összefüggésben volt a képviselőházban történetekkel, mert hiszen, ha Komjáthy nem hozza elé a képviselőházban, Pichler és Olay képviselő urakon nem vesz annyira erőt a felbuzdulás, hogy Lepsényit mint képviselőt meggyalázzák, ami nem sikerült.

Osszehasonlításokat tesz különböző mentelmi sértések tárgyalásai közt és felhossa azt midőn Hermann Ottó képviselőt megtámadták Clair és Szemecze hirlapírók.

Akkor a függetlenségi párt egész más álláspontot foglalt el, sőt Tisza Kálmán is azt mondta:

— Ne hagyjuk ezt, mert azt hiszi majd a közönség, hogy szabad ezt megtennie.

De persze Hermann Ottó nem volt sem katolikus pap, sem néppárti képviselő Lepsényi, mint pap nem védheti magát. Felmutatja a Zimándy-Zelenyák könyvet. Ő elolvasta ezt a könyvet és elmondhatja, hogy erős kritika tárgyává van ugyan téve Kossuth működése, de nincs benne az a rettenetes sértés, a amelyet itt emlegetnek.

Kérdi Kossuth Ferenccet, ha már ő atyja becsületének rehabilitációját nem kereste esküdtsek útján, mely esküdtseket Kossuth Lajos honosított meg, vajjon a *furkós botokkal való elégtétel volt e helyén?*

A Kossuth kultuszának senki sem ártott annyit, mint Komjáthy, Olay és Pichler urak.

Komlóssy a klérus — mellett.

Komlóssy Ferenc: Minthogy a Kossuth gyalázókat folytonosan összeköttetésbe hozzák a katolikus klérussal ő kijelenti, hogy ez a közönség félrevezetése. Mindenki tudja, hogy a szabadságharcban a papság együtt küzdött a nemzettel. A katolikus klérus mindenkor tisztelettel adózik ama historikus alakoknak, kik Magyarország történetében szerepelnek, akár hívják azt Kossuthnak, akár Deáknak, akár Széchenyinek. A katolikus klérus azoknak alávaló tetteivel, a kik e történelmi alakokat meggyalázzák, soha szolidaritást nem vallott. Ezt tartottam szükségesnek elmondani. (Helyeslés a jobboldalon) Közbeszólás a néppárttól:

— Ezt ugyis tudtuk.

Bessenyei és Rakovszky szóltak ezután személyes kérdésben. Komjáthy Béla kijelenti, hogy a függetlenségi pártot padjaihoz az elv, az eszmény köti. Vallás és felekezeti különbség nélkül szívesen látják azt, ki elveiket osztja. Jegyezze meg magának azt Rakovszky, hogy

— S a mi a fő, az egy lovam fejében kap két tehenet, sőt még pénzem is marad azonfelül annyit, hogy pár hold szántót szerezhetek is a magunk csekélyisége mellé. No tetszik? Mit szól sz hozzá Galambom?

Magdolna mindazáltal semmit se szolt hozzá. Némán bánt meg maga elé a maga nagy merengő szemével.

Siró Benedek azonban szentül meg volt róla győződve, hogy az ő terve az asszonynak is végtelenül tetszik. Mert hát ugyan hol találni a világ hátán olyan vászoncelédet, melyik a nem tetszésének vagy csöndes pöröléssel, vagy pedig hangos perpatvarral ne adna kifejezést? A Magda hallgatását természetesen el lehet érteni. Annyit jelent az, hogy hát igazán fáj a szive, hanem hát ha már meg megszólal lennie, hát akkor Isten neki csak legyen meg. S hogy az ilyen csöndes lemondás könnyet is fakaszt néha a pillák tövéből, az már könnyen érthető dolog.

Siró Benedek se rökönnyödött meg rajta, mikor feleségét könnyezni látta. Ápriliszivatarának hamar vége szakad s jeget soha se hord a méhében. Benedek is folytatta:

— Tehát lelkem, ebben szépen megegyeztünk volna. Most nyomban elmegyek Palásthy grófhöz s végleg megkötöm az egységét a »Betyár« irányában. Isten veled addig, édes!

Elment s az asszony utána se nézett.

Mikor azután Benedek ur ismét visszatért, arra már olyan meglepetés várta odahaza, hogy

ők nem a szerint mérlegelik a képviselőket, hogy pap, nem pap, sem a pártokat a szerint, hogy papok, vagy nem papok vannak e azokban, hisz a függetlenségi párt is voltak katolikus papok. A Rakovszky idevonatkozó inszinációját tehát az egész párt nevében visszautasítja.

Rakovszky kijelenti, hogy ő nem az egész függetlenségi pártot értette, hanem csak azt a frakciót, mely Komjáthy személye körül gyűrdözik.

Az őszinte Madarász.

Végül az öreg Madarász Józsefszóltal fel, aki néppárt helyeslésében kijelentette, hogy ő bizony elítéli ezt a botozási affért.

Ezzel a vitát berekesztették, s tudomásul vették a mentelmi bizottság jelentését.

Még Perczel belügyminiszter válaszolt Molnár János egy régebbi interpellációjára, melyet Molnár János tudomásul vett.

A Ház vakációja.

Elnök: Ezzel a t. Ház mai ülés napirendje ki van merítve.

— Most javaslatot teszek a jövő ülés napirendjére.

(Halljuk! Halljuk!)

Indítványozta, hogy szeptember 6-ig érdemleges ülést a ház ne tartson és bizza meg a ház az elnököt, hogy addig is szükség esetén formális ülést hívasson össze, valamint, hogy ő felségének augusztus 18-án leendő születésnapja alkalmával az Elnök a képviselőház hódoló jókívánságait tolmácsolhassa. (Általános lelkes éljenzés). Ezzel az ülést bezárom. Kellemes vakációt kívánok!

Eljen az Elnök, hangzott hosszasan minden pártban és a képviselők kitódultak a Házból.

A tüdővész ellen.

— A közegészségügyi bizottság javaslata. —

Evenként százezrekre megy azok száma, akik a gümőkóros tüdővészen elhalnak. Semmiféle járvány nem pusztít el annyi életet, mint ez a veszélyes betegség, mely állandóan s mindenütt szedi áldozatait.

Pedig kellő vigyázattal, óvintézkedéssel a minimumra lehetne csökkenteni a tüdőgümőkórosok számát.

A magyar belügyminiszter, szakférfiak előterjesztése alapján ráfordította figyelmét erre a szomorú körülményre. Körrendeletet bocsátott ki, a melyben részletesen ismerteti, hogy mi-

a hajaszála is mind égnek meredt ijedtében. Magdolnát nem találta. A szolgagyerek tudott neki annyiból fölvilágosítást adni, hogy elsőkött hazulról azzal az indokolással:

— Dehogy leszek én tehenesgazdának a felesége.

Siró Benedek pedig kővé meredt iziben annak a hírnek hallatára. Csak épen az hibázott neki még, hogy a felesége is a faképnél hagyja. Ő a gazdag ember mezitelenre volt már vetkőztetve. Volt két szép lova s egy még gyönyörűsebb felesége — egyik lovát a végrehajtó pusztította el, a másikat maga bocsátotta áruba, a felesége meg a lovak miatt szökött. És ő? mit tegyen már most ő?

Egyik ember az ő helyében nyomban fölkerelkednék a felesége után s még mielőtt a szomszéd faluba érne elfogná, a másik elmenne s fölvenné a második paripa fejébe járó nagy summát s beülne vele a korcsmába: olyat mulatna, mitől a bánata okvetlen megveszékednék. De Siró Benedek egyiket se tette. Csak elment az istállóba, kivezette kedves paripáját, fölpatant a hátára és ezzel uczuz! vágatott neki az első országutnak.

A szolgagyereknek magyarázatképen annyit mondott mindössze:

— Hallod-e, kölyök! elmenj az asszony után s mondd meg neki, vesszen már minden — esztendeig se várjatok haza, mert világga mentem.

ként védekezzünk a folyton nagyobb mérveket öltő baj elhárítására. Azonkívül népies nyelven irt füzeteket osztot szét, a mely könnyen érthető modorban tárgyalja a dolgot.

Nagyvárad város közegészségügyi szakbizottsága foglalkozott legutóbbi ülésén a kérdéssel s terjedelmes előterjesztést tett a tanácsnak a védekezés tárgyában.

Első sorban kéri a város építkezési szabályrendeletének, — a közegészségügyi bizottság előzetes meghallgatása után, — az újonnan épülő házak és lakások egészségi viszonyainak javítása céljából leendő átdolgozását s ezzel Komlóssy József tanácsnok bizassék meg.

Utasítsa a tanács az építkezési felügyelőbizottságot, miszerint az újonnan épített vagy átalakított helyiségek felülvizsgálatához a főorvosi hivatalt is hívják meg s csak kielégítő egészségrendőri szemle vagy vélemény után adják meg a lakhatási engedélyt.

Fontosnak tartja a közegészségügyi bizottság a vész terjedésének megállítására a csatornázás kiépítését.

A népek könnyen hozzáférhető, jó levegőjű üdülőhelyeket, népligeteket létesítsen a város. A meglevőkön kívül a Réten, Széles utcát sétaternek s Várad-Velenczén a Köröss-partot szintén e célra fásítsa be. Erre nézve Komlóssy József tanácsnok tegyen javaslatot.

A piacokon az élelmiszereket (mint eddig, ezután is szigorúan vizsgálja s ellenőrizze a főorvosi hivatal.

A tüdővész anyagának állatról emberre leendő átvitele megállítására végett a vágóhídi felügyelő a gyanus állatokat szerummal joltsa be s ha a betegség tünetei mutatkoznak rajta, a husnak a közhasználatból leendő eltiltása céljából jelentést tegyen a kapitányi hivatalnak.

A tejjgazdaságban az alkalmazottak összeírandók s tüdővészest emberek eltávolítandók. A gyanus állatokkal ugy járnak el, mint fentebb a vágóhídnál volt említve.

A főorvosi hivatal ügyeljen fel a gyárak, műhelyekre s a munkások ruhájának tisztántartására.

Igen fontos és régi óhaj megvalósítását kívánja a javaslat, mikor a test tisztántartása céljából a szegény nép részére a város felső és alsó részén ingyenes fürdők felállítását feltétlenül szükségesnek tartja s utasítani kéri a kapitányi hivatalt, miszerint erre nézve 15 nap alatt javaslatot terjesszen a tanácshoz.

Ezután a köpetek veszélyességének elhárításával s a kórházakban kezelt tüdőbetegek elkülönítésével foglalkozik a javaslat.

A nagyobb forgalmu vendéglőkben, kávéházakban, szállodákban, körökben a kellő tisztaság, a jó szellőztetés ellenőrzendő, a padló vizes ruhával bevont kefékkel seprendő.

A nagypiacz-téri szénaárusítóhely köröskövel kiburkolandó. Így jobban is olcsóbban tisztítható. A kövezési munkálatra költségvetést készítessen a tanács.

A háztulajdonosok a járdákat legalább kétszer egy héten, szerdán és pénteken, sepréssék; a folyókákat tisztítsák s ezt szigorúan ellenőrizze a kapitányi hivatal. Kiváló gondot kíván fordítani a bizottság az udvarok és kertekre, mert ezek sok helyen valóságos szemétdombok.

Rendelkezéseket tartalmaz még a bizottság javaslata a nedves, salétromos lakások, valamint a pinczelakások és a tulsufolt lakások ellen.

Szóval a közegészségügyi bizottság javaslata olyan üdvös dolgokat tartalmaznak, a melyek keresztülvitel esetén, eltekintve a tüdővészről, nagyban hozzájárulnak közegészségügyünk javulásához.

A bagamériak elítelve.

— Hatodik nap. —

A királyi törvényszék tegnap hozta meg ítéletét a bagaméri ügyben s a vádlottakat egynek kivételével bűnsnek mondotta ki, s ezért mindannyiakat elítélte.

A vádlottak megdöbbenéssel fogadták az ítéletet, mert nagy része erősen bizott a fel-

mentésben s így a legtöbbet váratlanul érte az ítélet. A törvényszék azonban az enyhítő körülményeket mindenkinél figyelembe vette.

Az ítélet kihirdetésénél a közönség nem volt jelen, mert az ítéletet délután fél 2 után hirdették ki.

A tegnapi napról a következő közli tudósítónk:

Már kora reggel zsufova volt a tárgyaló terem hallgatósággal, a hol a másik tanács tartott végtárgyalást.

A másik tanács 11 órakor befejezte a tárgyalást s eltávozott a teremből, azonban a hallgatóság ott maradt s lázas izgalommal várta az ítéletet.

Tizenkét óra után távozni kezdtek s egy órára a vádlottakon kívül már alig volt valaki a teremben.

Fél kettő volt, amikor *Millye Gyula* elnök belépett a terembe s kihirdette az ítéletet, a mely a következőleg hangzik:

Ö Felsőge a Király nevében!

A nagyváradi kir. törvényszék mint büntető bíróság a Lőcsei Sándor bűnügyében a következőleg

Ítélt:

Első rendű vádlott *Lőcsei Sándor* a két rendű, a btkv 175 §-a alá eső hatóság elleni erőszak büntetése és egy rendű a btkv 333. §-a alá eső, 336 § szerint minősülő lopás büntetésében bűnösnek mondatik ki s ezért össz-büntetésül a büntetőtörvénykönyv 175., 176. §-ai alkalmazásával a mai naptól számított 6 évi fegyházbüntetésre és 10 évi hivatalvesztésre ítéltetik, ellenben a 422. §. alá eső 424 §. szerint minősülő gyújtogatás vádjá alól felmentti.

Juhos Imrét egy rendű magánosok ellen elkövetett erőszak büntetéseért egy évi s 6 havi börtönre ítélte, ellenben a hatóság elleni erőszak büntetésének vádjá alól felmentti.

Szűts András két rendű magánosok elleni erőszak büntetésében bűnösnek mondják ki s ezért a fogantatól számított 1 évi s 6 havi börtönre

Lenkei Barát Józsefet két rendű magánosok elleni erőszak büntetésében bűnösnek mondja ki s ezért 1 évi s 3 havi;

Jeremiás Dánielt két rendű magánosok elleni erőszak büntetéséért 1 évi s 4 havi börtönre;

Lakatos Istvánt és Lakatos Jánost három-három rendű magánosok ellen elkövetett erőszak büntetéséért 1 évi és 1 havi börtönre;

Voda Józsefet két rendű magánosok elleni erőszak büntetéséért 1 évi s 2 havi börtönre, míg a felbujtás vádjá alól felmentti;

Prekup Józsefet 3 rendű magánosok elleni erőszak büntetéséért 1 évi s 4 havi börtönre;

Czap Józsefet két rendű magánosok elleni erőszak büntetéséért 7 havi börtönre;

Balogh Imrét hatóság elleni erőszak vétségéért 8 napi fogházra;

Vecsei Sándort hatóság elleni erőszakért 6 havi börtönre és három évi hivatalvesztésre;

Madai Lajost és Józsa Imrét magánosok elleni erőszak vétségéért 2—2 havi fogházra;

Bertalan Józsefet a hatóság elleni erőszak vádjá alól felmentti.

Takács Sándort magánosok ellen elkövetett erőszakért 9 havi börtönre;

Armos Dánielt, Szilágyi Sándort, Szentmiklósi Sándort, Iluci Sándort egy-egy rendű magánosok elleni erőszakért két havi fogházra;

Kováts Dánielt magánosok ellen elkövetett erőszak vétségéért négy havi fogházra,

Sáji Ferenczet magánosok ellen elkövetett erőszak vétségéért két havi fogházra;

Posa Dánielt két rendű magánosok elleni erőszakért négy havi fogházra,

Vaji Jánost magánosok elleni erőszak büntetéséért két havi börtönre;

B. Armos Sándort magánosok elleni erőszakért négy havi fogházra;

Somogyi Józsefet magánosok elleni erőszak büntetéséért hat havi börtönre;

Lakatos Lajost magánosok elleni erőszakért négy havi fogházra;

Vida Dánielt magánosok elleni erőszak büntetéséért hat havi börtönre;

Aszlar Józsefet és K. Szabó Sándort, ugyanezen bűn vétségéért két havi fogházra.

Szabó Dánielt és Szilágyi Józsefet hat havi börtönre,

Nyuzó Benedeket két rendű magánosok elleni erőszakért egy évi börtönre,

Dobolán Terjei Józsefet két rendű magánosok elleni erőszak büntetéséért és egy rendű, a btkv. 333. §-a alá eső, a 356. §. szerint minősülő lopás büntetéséért két évi fegyházra,

Nagy Lajost két rendű magánosok elleni erőszakért két havi börtönre;

Armos Lajost két rendű magánosok elleni erőszakért négy havi fogházra;

Bertalan Sándort két rendű magánosok elleni erőszakért kilencz havi börtönre;

Bíró Bálintot 1 rendű magánosok elleni erőszak vétségéért két havi fogházra;

Győri Györgyöt két rendű magánosok elleni erőszak büntetéséért egy évi börtönre;

Lakatos Lajost magánosok elleni erőszak büntetéséért két havi börtönre;

Posa Jánost egy havi fogházra, *Tóth Sándort és Sije Dánielt* két rendű magánosok elleni erőszak vétségéért négy-négy havi fogházra;

Bertalan Imrét két rendű magánosok elleni erőszak vétségéért három havi fogházra;

Rácz Mihályt négy havi fogházra;

Szász Imrét két rendű magánosok elleni erőszak büntetéséért hét havi börtönre;

Szilágyi Imrét hat havi börtönre;

Szűcs Sándort négy havi börtönre, *Guba Dánielt és Bogi Józsefet* hat havi börtönre;

Bárony Nagy Sándort kilencz havi fogházra;

K. Nagy Sándort két havi fogházra;

Kiba Sándort hat havi börtönre;

Rácz Ferenczet hét havi börtönre;

Győri Józsefet hat havi börtönre;

Rácz Dánielt nyolcz havi börtönre;

Bertalan Sándort két havi fogházra;

Szurkos Mihályt, Csákos Jósát, Polyimkőri Mihályt három-három havi fogházra;

Nyuzó Bénémet hat havi börtönre;

Nagy Bálintot és Rózsa Ferenczet egy-egy havi fogházra itéli.

Kötelesek ezen kívül a vádlottak a felmerült költségeket, a tanuknak ezuttal 280 frtban kiutalt tanuzási költségeket megfizetni, valamint panaszos *Szártori* Endre jegyzőnek 200 frt 30 krban megállapított költségeit 15 nap, különbeni végrehajtás terhe mellett egyetemleg megfizetni.

Tartoznak továbbá a vádlottak, akik *Hegyessy Márton* ügyvédet megbízták, fejenként nevezettnek 50—50 frt fizetni.

Rádl Ödön magán panaszos díját 150 frtban állapították meg saját fele irányában.

Szártori Endre egyéb követelésével rendes perre utasítatik.

*

Az ítéletet a vádlottak mindannyian megfeleltek, szintugy az ügyész is felelbeztett szigorításért.

A fogva lévő vádlottakat, *Lőcsei Sándor* kivételével szabadlábra helyezte.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Regészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* *Wodianer báró temetéséhez.* Ma délután lesz a fővárosban *Wodianer Albert* bárónak, a jótékonyaságáról annyira ismert főúrnak temetése. A gyász-szertartás kiváló fényvel és pompával megy majd végbe. A mint táviratilag értesültünk, a beszentelési szertartást maga bibornok püspökünk, dr. *Schlauch Lőrincz* fogja

végezni. Ő Eminenciájának tegnap reggel Budapestre való elutazása éppen ezzel a temetéssel függ össze.

* *Bucsu Ujpalotán.* Nagy ünnepe van ma, vasárnap a közeli Ujpalota község buzgó vallásos római katolikus lakosságának. Évenként nagy fényvel ülik meg páduai szent Antal tiszteletére a szokásos templom-ünnepet, mely bucsuval van egybekötve. Nagyváradról, Pecze-Szőllősről, B.-Püspökiből s a környék többi községeiből sokan vesznek részt a bucsun. A páduai szent Antal tiszteletére épített monumentális templomban ma délelőtt 10 órakor *Palotay László* kanonok ünnepélyes szent misét mond s *Pák Emil v.-olasz*ii segédlelkész egyházi szent beszédet tart.

* *Uj apát.* A gurlai czimzetes apátságot *Balás Lajos* váczai székesegyházi kanonoknak adományozta a király.

* *Te Deum.* A nagyváradi l. szert. papnöveldében tegnap fejezték be a vizsgálatokkal a tanévet. Ez alkalomból a tanév folyamán nyújtott kegyelemért hálát adnak a Magasságbelinek. Az ünnepélyes Te Deum ma, vasárnap délelőtt 9 órakor lesz a l. sz. székesegyházban.

* *Régi poétáinktól,* városunk ékeztollu főjegyzőjétől, *Rácz Mihálytól* közlünk mai tárczáinkban egy hangulatos gondolat-gazdag, szép költeményt. Másfél évvel ezelőtt írta kis leánya születésére, de csak most szánta rá magát, hogy a nyilvánosságra bocsátja. Kár is lett volna tovább is az asztalfiókban hagyni. Örvendünk, hogy olvasóinknak kedveskedhetünk e szép vers közlésével.

* *A sár és kavics ügye a Curián.* A város kárára a sár és kavics hordásnál elkövetett visszaélések ügyében, mint már említettük, a nagyváradi kir. Itélőtábla *Deák József* utmester és *Csepely Zsigmond* utkaparó ellenében a vádat fenntartotta, ellenben a vizsgálati fogság megszüntetésével őket szabad lábra helyezte. *Busch Dávid* v. főmérnököt és *Beszédits János* mérnököt azonban a vád alól felmentette. Mint értesülünk, ugy *Deák József*, mint *Csepely Zsigmond* a kir. tábla vádala helyező végzését megfellebbezik a kir. Curiához, s így a bűnügy csak a Curia határozata után kerül végtárgyalásra.

* *Nagyváradi tisztviselők tanulmányuton.* Már említettük, hogy *Bordé Ferencz* adóügyi tanácsos és *Ragány János* városi főszámvevő a fogyasztási adók kezelésének tanulmányozása végett tanulmányuton vannak. Mint lapunknak írják, Nagyvárad város két főtisztviselője jelenleg Pécsset időznek s az ottani fogyasztási adókezelést tanulmányozzák. Pécs polgármestere szives előzékenységgel nyújt mindenben felvilágosítást.

* *Uj pozsonyi prépost.* A pozsonyi prépostságot, mely *Knauz Nándornak*, a kiváló történettudósnak halálával megüresedett — mint a B. H. írja — már legközelebb betöltik. Az új prépost *Horeczky Károly* báró pozsonyi apátkanonok, pápai prelátus lesz.

* *A pénzügyigazgatóság köréből.* A m. kir. pénzügyminiszter *Kretz Györgyöt* a nagyváradi pénzügyigazgatósághoz állami adóvégrehajtóvá ideiglenes minőségben kinevezte.

* *Szent György rend új lovagja.* XIII. Leó Ő szentsége *Hummer Nándor* középiskolai okleveles tanárt, a Szent István-Társulat titkárát, a katolikus irodalom, tudomány és társadalmi élet terén kifejtett buzgó működésének elismerésül a Szent György rend lovagkeresztjével tüntette ki. *Hummer Nándor* jelenleg a Szent István-Társulat ötven éves ténétét írja s mint az ujonnan alakult Pázmány egyesület alelnöke, továbbá mint a budapesti

angyal földi filléregyesület titkára, katolikus társadalmi téren is serényen tevékenykedik. Szóval nem közönséges érdemek azok, amelyek a Szentatya figyelmét a Szent István-Társulat sokoldalulag képzett titkárára felhívták.

* **Drágasági pótlék mintelőleg.** Biharvármegye legutóbbi közgyűlése, a vármegyei tisztviselők és összes alkalmazottjai részére, a nehéz megélhetési viszonyok folytán a fizetés 15, illetve 10%-át szavazta meg drágasági pótlék címén. Hogy azonban az illetőknek ne kelljen bevárni a miniszter jóváhagyását, kimondotta a törvényhatóság, miszerint rendkívüli előleg címén az összeget már most kiszolgáltatja s ha a miniszter, ami valószínű, jóváhagyja a közgyűlés határozatát, az előleg nem kell visszafizetni. Tegnap és ma fizeti ki a megyei pénztár a közel 12 ezer frtra rugó pótlékot.

* **Uj főispán.** A tegnapi hivatalos lap közli a következő két, legfelsőbb kéziratot: Magyar belügyminiszterem előterjesztésére Kállay Albert Szeged szabad királyi és Hódmező-Vásárhely törvényhatósági joggal felruházott város főispánját Hódmező-Vásárhely főispáni állásától, Szeged városi főispáni állásában való meghagyása mellett, felmentem s helyébe báró Thörczy Viktor főrendiházi titkárt Hódmező-Vásárhely város főispánjává kinevezem. A személyem körüli magyar miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán Kállay Albert, Szeged és Hódmező-Vásárhely városok főispánjának ezen minőségben teljesített buzdó szolgálati elismerésül Lipótrendem lovagkeresztjét díjmentesen adományozom. Kelt Bécsben, 1898. évi június hó 12-én. Ferencz József s. k.; Báró Bánffy s. k.

* **Tűzoltó tanfolyam.** A belügyminiszter körrendeletét intézett a törvényhatóságokhoz, a melyben felhívja figyelmüket a budapesti önkéntes tűzoltó egyesület által rendezendő országos tűzoltó tiszti tanfolyamra. A tanfolyam július 31-től augusztus 20-ig tart, s a képesítő vizsgálat augusztus 18-19-én lesz. A tanfolyam célja, hogy városok, községek, testületek, az ügy iránt buzgó magánosok kiküldetéseiket, vagy önmagukat a tűzoltó szakismeretekben elméletileg és gyakorlatilag kiképezzék, a szervezésre begyakorolják s vezetésre alkalmas egyének legyenek.

* **A végzetes Hoch!** Végzetes tévedés áldozata lett Bukarestben az osztrák-magyar konzulátus egyik alkalmazottja, melyről a bukaresti «Romanul» a következőket írja: Hétfőn reggel izgalmas jelenet játszódott le a királyi palota előtt. Károly román király és a trónörökös sétatokosizásra indultak a palotából s a mint a főkapun ki ért a kocsis, egy akapu közelében álló ur, kalapot emelve, több ízben így üdvözölte a királyt és a trónörökösöt: Hoch! Hoch! Az egyik közvetlen közelben levő szolgálatot teljesítő katona félreértette a «hoch» kiáltást s azt hitte, hogy az illető uri ember azt kiáltotta: Hou! (megállj!) s hogy valami merényletet akar elkövetni: kardjával olyan súlyos csapást mért az idegen fejére, hogy az menten összerogyott. Eszméletlen állapotban szállították a kórházba, a hol, mikor magához tért, elöadta, hogy az osztrák konzulátus egyik alkalmazottja és semmi mást nem követett el, minthogy németül éljenezte az uralkodót s a trónörökösöt.

* **Pellagra Bihar megyében.** Érdekes beteg mutatót be tegnap délelőtt a Bihar megyei kórházban Sámson Márton dr. élesdi körorvos. A beteg egy odaváló asszony, Matyi Ille-né, a ki az új betegségben a «pellagraban» szenved. A betegségben az a legérdekesebb, hogy olyanra új még ez a jelenség, hogy az orvosi tudomány helyes és hathatós gyógyszert sem tud még reá. Csak annyi tény, hogy romlott kukoriczától kapták meg mindazok, akik bajban sinylőnek és tény az is, hogy rettenetes ez a betegség, mert valósággal fokról-fokra szárad el az és így pusztul el menthetlenül, a ki egyszer ezt a szörnyű nyavalyát megkapta. Sámson dr.-nak praksziséban két ily beteg van. Az egyiket már oly előrehaladott mértékben hatalmasodott el a betegség,

hogy mozdulni alig bír, jómagával tehetetlen beteg már. A másik ez említett asszony, a kit a körorvos behozott magával Nagyváradra, hogy itt az összes orvosok jelenlétében bemutassa. Az érdekes bemutatón jelen volt városunk majd minden orvosa és nagy érdeklődéssel vizsgálták meg a beteg asszonyt, aki különben már vagy 3 ízben ápolta volt a kórháznak. A beteg nő végtagjai sárgák, a bőr pergamen-szerű, ráncos és teljesen érzéketlen. Szemmel látható a teljes elszáradás lassu, de biztos folyamatának terjedése a tagokon. Az életnedvet és a vért pusztítja hát a rettenes kór. Jelei: a bágyság, szédülés, étvágyhiány és rendkívüli mérőn kedélybetegség. A vég pedig — a tökéletes elpusztulás. Rettenő jelenség valóban és súlyos feladat nehezül a gyógyszer-kara, midőn a sok helyütt fellépett gyilkos kórban szenvedők segítségét és mentséget várnak, remélnék és keresnek az orvosoktól. Tudunkkal azonban még nincs gyógyszere ennek a bajnak. Az egybegyűlt orvosok tanácskoztak ugyan a baj gyógymódja fölött, ám határozott megállapodásra még nem jutottak. Sámson dr. még a tegnap folyamán visszautazott betegével Élesdre.

* **Eltűnt gazdász.** Debreczenből jelentik: Beöthy Lajos, a pallagi gazdasági intézet növendéke, Beöthy László főispán unokaöccse csütörtökön eltávozott debreczeni lakásáról és azóta semmi életjelt sem adott magáról. Az eltűnt fiatalember az utóbbi időben lehangolt volt és hozzátartozói szerencsétlenségtől tartanak. Atyját, Beöthy Sándor henczidai földbirtokost rögtön értesítették és a rendőrség is megkezdte a kutatást.

* **Térzene.** A Schlauch-téren ma, vasárnap délután 3 órától 8 óráig a József ezred zenekara játszik.

Stein S. sérvkötő-, kötszer-, gummiczikkék keztü és férfi-divat áruháza Nagyvárad főutca, Bazar épület. Ajánlja a raktáron levő mindennemű gummi-árakat, uri divatcikkeket, kalapok, nyakkendők, esernyők és sétatobotokat, legszebb kivitelben és jutányos árban. Készít mérték után és orvosi rendelethez is sérv- és háskötőket, nemkülönbén férfi-és női keztüket. Keztü tisztítását gyorsan eszközöl.

x **Uj fűszer-üzlet.** Maga az üzlet ugyan nem új, csak a tulajdonosa. Ugyanis Kádár János volt fiók üzletét, mely a Kis-hídfőnél, a Gramm-házban volt, egy új, törekvő kereskedő: Supka G. vette át és áruzcikkeket előnyös árak és pontos kiszolgálással ajánlja a fogyasztó közönségnek. Supka G. lapunk mai számában közölt hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

* **A Gizella kiházasítási egyesület** vezérügynökségét mai napon átvetem, felkérem az érdekelteket, hogy a fizetéseket megbízottaimnak csakis nyugta ellenében teljesítsék és bármely kérdéssel hozzám fordulni sziveskedjenek. Oly egyének, akik üzletkötésekre esetleg vállalkozni hajlandók, jelentkezzenek nálam bővebb felvilágosítás végett. Nagyvárad, 1898. jun. 18. Rech Ignác, kálvária ut 74. 118 1-1

TANÜGY.

Vizsgálatok az újvárosi r. kath. fiu iskolában. A nagyvárad-újvárosi r. k. népiskola évfárá vizsgálatának sorrendje:

- I. osztályban 1898. június 20-án délelőtt 8-10-ig;
 - II. osztályban június 20. délelőtt 10-12 óráig;
 - III. osztályban június 21. délelőtt;
 - IV. osztályban június 22. délelőtt.
- Nagyvárad, 1898. május 28.

Az igazgatóság.

Óvó- és tankötelesek összeírása. A kultuszminiszter legutóbb 3, illetve 4 körrendeletet bocsátott ki, még pedig egyet az összes közigazgatási hatóságoknak, egyet a tanfelügyelőségnek és egyet az egyházi főhatóságoknak. A körrendelet mindegyike az iránt intézkedik, hogy az 1899/1900-iki iskola évre, 1899-ik év

elejéig az összes óvó- és tankötelesek összeírassanak, még pedig úgy, hogy egyforma felvételi naplón és előmeneteli és mulasztási naplón pontosan ki legyenek tüntetve a kised-óvodák és alsóbb iskolák, ipariskolák és hasonló iskolák tanköteleseinek összege. Ez az országos központ statisztikai hivatal számára készül. Es hogy idejében készen lehessen, már ez év szeptemberétől kezdve vezetni fogják az említett tan- és nevelő-intézetekben a mondott naplókat, nehogy a nagyszabású munkálat valamiképpen hátráltatást, vagy akadályt szenvedjen.

Rajzkiállítás. A nagyvárad-i iparostanonciskola, a növendékei által az év folyamán készített rajzokból rajzkiállítást rendezett a polgári iskola I. e. 19. sz. teremben. A kiállítás megtekinthető f. hó 19-én — vasárnap — d. e. 8-11-ig és d. u. 2-4-ig; ajánljuk a tanulságos kiállítás megtekintését az iparosok és a tanügy iránt érdeklődők figyelmébe.

Évfárá vizsgálatok a zeneiskolában. A nagyvárad-i zeneiskola évfárá vizsgálatát a szülők érdeklődése és az igazgatósági tagok jelenlétében tegnap tartatott meg. A leány növendékek vizsgája délelőtt 8-12 óráig, a fiuké d. u. 3-7-ig volt, melyen Maróczy János, Szmazsenka Ernő, Hranyeczky Károly, Réz Mihály és Vaday József igazgatósági tagok vettek részt. A vizsgálaton egy a jelenlevő szülők és szakértők, mint az igazgatósági tagok meggyőződtek a növendékek által elért kiváló eredményről, ami Básky Endre, Herncsirek István, Vomácska József és Nagy Károly zenetanárok érdeme. A növendékek közül különösen kitűntek Darvassy Margit, Fényes Mártha, Földessy Margit, Juszkó Klótild, Fényes Rózsika, Kovalik Mariska, Lőrincz Riza, Mészáros Karolin, Molnár Laura, Politovszky Gizella, Réthy Irén, Schenker Margit, Láposi Erzsike, Bugyi Sándor, Bumbera Imre, Hartmann Adolf, Kámer Dávid, Steiner Emil és Voit Ervin, akik közt képviselve volt a zongora, hegedű, klarinét, cimbalom és nagybőgő is, tehát az egész vizsgálat igen változatos képet nyújtott.

Beiratások a zeneiskolába.

A nagyvárad-i zenekedvelők egyesülete által fentartott nyilvános zeneiskolában a folyó évi július és augusztus hóra — mint a múlt évben is történt — ugynevezett *szünidei tanfolyam*, fiu és leány növendékek részére elkülönítve rendeztetik be.

E tanfolyam célja, hogy a zeneiskola növendékei a tanév folyamán szerzett ismereteiket el ne feledjék, hanem azt különösen gyakorlat által gyarapítsák, továbbá, hogy mindazon t. szülők, kik gyermekeiket a jövő tanévre a zeneiskolába beírtni szándékoznak, növendékek egyébbel különben sincsenek elfoglalva — kísérletet tehessenek; végül, hogy azon növendékek, kikben a hajlam és tehetség az ének vagy hangszerzene bármely ágának elsajátítására megvan, kiválóan képzett zenetanárok szakszerű vezetése mellett a kezdet nehézségét már a szünidei tanfolyamon leküzdve a jövő tanévben minél nagyobb eredményt érhesenek el.

A tanfolyamra az óvó és tanítóképző-intézetek növendékei is felvétetnek.

A tanfolyam díja: havi 2 = két frt, mely a beiratások alkalmával, illetőleg havonként előre fizetendő.

A beiratások, felvételek f. évi június 27-től július 3-ig naponként d. e. 10-12 óráig alulírt igazgató hivatalos helyiségében (Nagypiac-tér közs. polg. fiu iskolai épület I. emelet 21. sz.) eszközöltetnek, hol a zeneiskolára vonatkozó egyéb felvilágosítás is nyerhető.

Nagyvárad, 1898. június 17.

Réz Mihály,
igazgató.

IRODALOM.

— **Arménia.** Magyar-örmény havi szemle. Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos Szongott Kristóf. Junius. Szamosujvár. Todorán Endre «Auróra» könyvnyomdája. 1898. Különös érdeklélapoztuk át az Arménia júniusi füzetét. Az első lapon az immár 76 éves *Csetz János*

honvédtábornok arc képe látható, melyhez az önéletrajz első közleménye csatlakozik. Az öreg úr Buenos-Ayresben, Délamerika Argentini köztársaságában éli öreg napjait. Meghatóan írja le *Balassa* Frigyes, a füzet egy más helyén az öreg úrnál tett látogatását. »Hazámnak iparkodtam dicsőséget szerezni itt is« így szól a tábornok Balassához és »magyar nevemre érdemtelen lenni nem akartam. Unokáim lelkébe bevéssem a hazám iránt való szeretetet és ha szükséges lesz ők is ott fognak állni honfitársaim sorában.« Szemeibe könnyek csillogtak, s a lelkesedés pirja borította el arcát. Bucsuztam, nem maradhattam tovább. És az őz ember, mintha hazája egy részétől kellett volna megválnia, úgy búcsuzott. Sirt, hazáját siratta. Azt kérdeztem mit izen haza? Remegő ajakkal csak egy szót tudott mondani: »Imádkozom...
Molnár Antal dr. »Örményország történelme és irodalma« című értekezését folytatja a júniusi füzetben. Érdeklől olvastuk az örmény keresztény költők, írók küzdelmét a keresztért, a hazaért. *Khorenei* Mózes, *Phárbi* Lázár, *Elizeus* a legkimagaslóbb alakja az V. századnak. A magyarországi örmény családok genealogiáját a tudós szerkesztő *Retezár*-tól *Szejmilkóig* viszi. A kisebb közlemények közül kiemeljük a *Mechilhár* Péter munkásságának kétszáz éves jubileumáról szóló cikkünket. Máj. 10-én ülték a mechtaristák San Lazzaroszigetén, Velence mellett nagy alapítójuk emléketét. A derék hazafias és keresztény folyóiratot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Ára egész évre 4 frt.

Az *Ungaria* legutóbbi számában, a román részben érdekes és tanulságos történelmi és irodalmi adatokat találhat a kíváncsi olvasóközönség. Első helyen Négyessy László értekezik Madách »Ember tragédiájáról«. Röviden ismerteti a szerző életrajzát, azután pedig áttér legérdekesebb művének bírálatára. Értekezésének végén tájékozás végett tudtára adja az olvasónak, hogy Madách munkái Gyulai Pál kiadásában kaphatók meg. Szily Kálmán ama törekvéseket ismerteti, a melyek arra irányultak, hogy a tudományos akadémia létre jöjjön. Kiemeli Széchényi István, a legnagyobb magyarnak érdemeit, melyeket kifejtet az akadémia létesítése körül. Ismerteti a tudományos akadémia működésének első évszakát, végre áttér vagyoni állapotának ismertetésére. — Dr. Hankó Vilmos kedvező színben állítja olvasóink elé Előpatakot, Erdélyország híres fürdőhelyiségét. A fürdő forrásai közül különösen kettőt emel ki a szerző, a melyeket melegen ajánlja a figyelmébe azoknak, kik felkeresik ezt a fürdőt. I. M. — Buda vára — czímmel ama küzdelemmel foglalkozik, a melyet a törökökkel szemben vívtak az egyesült nagy csapatok. A román rész végén költeményeket és népdalokat is közöl a szerző. A magyar részben első helyen Moldován Gergely értekezik a román nép ruházatáról. Élénk színekkel festi a románok még élénkebb ruházatát. Igazán festői egy-egy román leány vagy menyecske viselete. Téglás István a szászsebesi havasok oláhjairól ír egy nagyon rövid közleményt. A végén pedig a *Pietra dracului* című érdekes elbeszélés befejezését közli a füzet.

Kilencz nyelvű magyar czimtar.

Ma vettük a magyar kivitelképes gyártelepek czimtarát, melyet báró Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter intézkedése folytán a kereskedelmi muzeum most II. kiadásban tesz közzé. Szinte alkalmi könyv ez most, a midőn a kiegyezési tárgyalások legújabbstadiumában a külföldi közgazdasági körök fokozott érdeklődéssel figyelik meg magyarország iparának fejlődését. Címe: »Les fabricants-exportateurs du Royaume de Hongrie de Croatie-Slavonie« és a külföldön némi föltűnést fog kelteni, hogy ez a 480 oldalra terjedő könyv 2153 kivitelképes magyar ipartelep sorol föl (az I. kiadásban csak 1223 szerepelt) és hogy a betűsoros tárgymutató 1111-féle gyártmányra nevez meg magyar beszerzési forrásokat. Kiváló gazdagon vannak képviselve a következő iparágak: fa és bútorigar 277 teleppel, papiripar 89 teleppel, bőrigar 121 teleppel, agyag, kő és üvegipar 171 teleppel, vas és fényipar 227 teleppel, gépipar 104 teleppel, vegyészeti ipar 147 teleppel, horváth czégek 105 teleppel.

Az előszó béli fölemlítjük, hogy a kereskedelmi muzeum a magyar gyárpar ezen törzskönyvét folytonosan kiegészíti és a hozzá forduló ügyfelek részére a legújabb gyárakat és azok legújabb gyártmányait is nyilvántartja, amennyire azok tudomására jutnak.

A telepek ismertetése francia nyelven van írva, de az említett betűsoros tárgymutató ismételve van magyarul, horvátul, németül, angolul, olaszul, románul, szerbül és bolgárul, összesen tehát, a francia szöveggel együtt, kilencz nyelven és mindegyik tárgymutatót megelőzi az illető nyelven írt használati útmutatás, mely elmondja a szükséges tudnivalókat és a nyugati olvasókat arra figyelmezteti, hogy a könyv adatai új magyar gyárak alapításának kedvező kilátásaira utalnak. Az ismertető szöveg tömörsége, az idegen nyelvű tárgymutatók elrendezése és praktikus beosztása, a czégek terjedelmes betűsoros jegyzékének gondos összeállítása, a szakkifejezések fordítása és a kilencz tájékoztató előszó stílusa irodalmi rutinra és czéltudatos közgazdasági irányzatu szerkesztésre vallanak. Az anyagot, melynek magyar kiadása már a múlt évben jelent meg, a kereskedelmi muzeum igazgatósága állította össze; a kilencz nyelvű nemzetközi kiadás szerkesztőjül Sasvári Ármin, az intézet tudakozó irodájának főnöke van megnevezve, aki a soknyelvű könyvet jóformán egészben megírta. A kereskedelmi muzeum igazgatósága, mely az előszó szerint az első kiadást 10,000 példányban küldte szét, ezt a tetemesen javított és bővített kiadást, mely a 2153 gyártelepen kívül a függelékben a nyers terményüzlet köréből 760 kiviteli czéget is felsorol, újból ezer meg ezer példányban fogja szétküldeni, minthogy külföldről már eddig is ezer példánnyal többet kértek belőle. Ezzel kétségkívül nagy szolgáltatást fog tenni a magyar iparnak, jelentékeny mérvben fog hozzájárulni nemzetközi üzleti összeköttetéseink kiterjesztéséhez és különösen ahhoz, hogy a külföldön helyesebb fogalmak terjedjenek Magyarország kulturális és közgazdasági jelentőségéről.

EGYESÜLETEK.

Uj közművelődési egyesület. Uj egyesület alakulásáról veszünk hírt. Muraszombaton »Vendvidéki Magyar Közűvelődési Egyesület« czimen új egyesület alakult, Pollák Pongrácz elnöke alatt, a mely egyesületnek titkárja, Khál Elek dr., a »Muraszombat és Vidéke« szerkesztője felhívást juttatott hozzánk. A felhívásból, mely lelkes hangon kéri a hazafias érzelmű értelmiséget az ujonnan alakult egyesület pártolására, közöljük a következőket:

»A magyarság fentartása és megerősítése ezen a vidéken egyike a legfontosabb nemzeti érdekeknek. Kevesen tudják, hogy Muraszombat város, a muraszombati, szent-gothárdi, alsó-lendvai járások óriási területén mily gyenge a magyar elem s hogy országszerte oly kevéssé ismert, eddig majdnem teljesen agyonhallgatott vendség mily kedvezőtlenül billenti Vas- és Zalamegyékben a magyarság statisztikai mérlegét. Legtöbben közönyösen veszik azt, hogy oly erős az idegen ajku elem ezen a tájon, sőt talán biznak abban, mikép a vend nép többségének kétségtelenül hazafias érzelme és a nyelvek megtanulásához való tagadhatatlan tehetősége az eddigi eszközökkel is eredményre vezet. Ezzel szemben azonban utalunk kel a külföld és különösen a rokon faj szlovénység napról-napra jobban érezhető befolyására, melylyel fejlettebb nyelvét és irodalmát nagy terjedelmű és jelentékeny pénzforrásokkal rendelkező egyházi és világi egyesületei segítségével a vend népre kiterjeszteni törekszik s melynek ellensúlyozása mindinkább komolyabban kötelességünkkel teszi az összetartást és a művelődések nagyobb anyagi áldozatokkal nemzeti irányban való fejlesztését.

A honszeretet nevében fordulunk tehát minden nemese érző, hazáját igazán szerető honfitársunkhoz, hozza meg a magyarosításnak azt a csekély áldozatot, de mely a tömörülés által mégis egyesületünk jelentékeny fellendítését eredményezné: lépjen be a »Vendvidéki Magyar Közűvelődési Egyesület« tagjai sorába. Csekély a töke, a mely koczkára tétetik s dus a kamat, a mi érte jár.

MULATSÁG.

Nyári mulatság a »Jégpincze«-ben. A peczeszöllősi olvasókör ma este tartja meg szépen sikerülni szokott nyári táncmulatságát a Jégpincze-vendéglő ez alkalomra szépen díszített kerthelyiségében. A derék rendezőség kellemes meglepetésekben fogja részesíteni az érkező hölgyközönséget. A kik meghívót tévedésből nem kaptak volna, de arra igényt tartanak, ez uton hívja meg őket a rendezőség. Kitűnő zenéről, izletes ételek és italokról gondoskodva van.

A velencei »Népkör« júliálisa. A várad-velencei és váraljai »Népkör« ügybuzgó vezetősége július 2-án este nyári táncmulatságot rendez a pecze-szöllősi »Jégpincze« helyiségében. A napokban tartott választmányi ülésen megalakított rendezőség mindent elkövet, hogy a mulatság sikerült legyen, hogy a kör tagjainak s a vendégeknek kellemes estélyt szerezzen. Szépen dekorálják e czélra a Jégpincze kerthelyiségét rossz idő esetére a vendéglő nagytermét is. Külön meghívók az estélyre kibocsátva nem lesznek, az érdeklődő közönség s a kör tagjai ez uton hívatnak meg. Belépti jegyek a kör helyiségében már előre válthatók. Személy-jegy 1 korona, család-jegy 3 személyre 2 korona. A táncestély kezdete 7 órakor. Ismerve a kör nemes czélu tevékenységét, hisz-szük sokan fogják felkeresni a szép sikerrel kecsegtető mulatságot, mely iránt intelligens körökben is nagy érdeklődés mutatkozik.

SZINHÁZ.

Színházi hírek. Holnap, hétfőn *Troubadour* ismételteti meg az igazgatóság, amelyben *Várad Margit* mutatja be képességeit, illetve haladását szülővárosának, mint Azucena. *Fehér József* Fernandót énekl. A többi szerep a régiéknél marad. — Kedden a közkedveltségű *Dolovai nábob leánya* kerül színre, amelyben *Iványi Antal* szerződött tag lép fel először, mint *Bilitzky* herceg; a főbb szerepeket *Baróti Irén*, *Hatala Györgyike*, *Szilágyi Berta*, *Janovics, Odry*, *Pataki, Tompa* és *Szentgyörgyi Játsszák*. Az igazgatóságnak sikerült *Ujházi Edét* a budapesti nemzeti színház hírneves művészt egy vendégszereplési ciklusra megnyerni, s egyelőre három föllépésben állapodott meg; ugyanis szerdán *Crampton mestert*, csütörtökön *A nagybácsit* játssza, pénteken pedig *Péntek este* és *Kölcsönkért feleség*-ben lép fel a művész.

Heti műsor:

Hétfőn: Troubadour.
 Kedden: Dolovai nábob leánya.
 Szerdán: Crampton mester.
 Csütörtökön: A nagybácsi.
 Pénteken: (Péntek este.
 (Kölcsönkért feleség.

A vidéki színészet rendezése. A magyar vidéki színészet rendezése ügyében a belügyminiszter által összehívott értekezlet tegnapelőtt foglalkozott a belügyminiszter tervezetével. Az értekezleten *Perczel Béni* miniszter elnökölt s a többek között *Bölgny József*, a kolozsvári nemzeti színház intendánsa is jelen volt. Az értekezlet megállapodásai közül közöljük a következőket:

Az ország nagyobb városaiban, mint Pózsony, Debreczen, Temesvár, Szeged, Arad és később Kassa, állandó színházak fognak létesíteni oly értelemben, hogy bennük évenként tíz hónapon át játszanak. E színházak közül háromban operaelőadásokat is rendeznek. Ezenkívül a középnagyságu városok színházi kerületekké alakíttatnak, melyekben meghatározott időszakokban egy és ugyanazon társaságok fognak működni, például Kecskemét központtal, Szolnok, Czegléd, Félégyháza azután a délvidéken Becskerek központtal Lugos, Fehérléplom és Kikinda — és Szabadka központtal Ujvidék és Baja. A kis társaságok engedélye bizonyos meghatározott területre, egy vagy több egymás melletti megyére terjeszthetnek ki. Az állam érintkezésbe fog lépni ugy az állandó színházakkal, mint a kerületekbe osztott városok képviselőtestületeivel és azok anyagi hozzájárulásával 3 évről 3 évre megállapítandó

fix segélyösszeget fog a kebelükben működő színházaknak adni. Az állandó színházak és kerületek beosztása már az 1899-iki szini évad kezdetén megtörténik. A kisebb társaságok, különösen azok, melyek a nemzetiségek lakta vidékeken működnek, évről-évre megszabott állami segélyben részesülnek.

A jövőben engedélyt nyerő nagy szintársulatok igazgatói 2000 frt és a kisebb szintársulatok igazgatói 1000 frt óvadékot ténnek le a színészegyesületnél. Külön óvadékot a városnál nem kell letenniük. Az óvadékból első ízben a nyugdíjalap, másodízben a tagok fizetése nyernek szükség esetében fedezetet. A koncertsióra nézve a színészegyesület a vidéki törvényhatóságok és főispánok meghallgatásával a belügyminiszter intézkedik úgy, hogy azok nagyobb társaságoknak 3 évről 3-ra adatnak. A belügyminiszter az állami segélyezésre nézve nem nyilatkozott. A mint azonban egyes főszóalók nyilatkozataiból és a miniszternek magatartásából kivehető volt, az első 1899-iki évben körülbelül ezézer frtot fog kitenni.

A Színész-egyesület részéről Pázmány Dénes elnök felhívta a belügyminiszter figyelmét a nyugdíj-alap passzív voltára és arra kérte, hogy lehetőleg évente legalább 10'000 frttal segélyezze az állam a nyugdíj-alapot.

Leszky társulata Gyulán f. hó 15-én befejezte előadásait és pedig, hogy annál maradandóbb emlékezetet hagyjon maga után, igazán remekeltek. Vasárnap adták a »Hadak útját«, hétfőn az »Aranylakodalmat« zsfolt ház előtt. Kedden Galyassy Paula jutalomjátékául a »Parasztbecsület« operát, igazán művészi előadásban, Galyassy gyönyörűen énekelt, mellette Rontai, Déri, Pintér igen jók voltak. A kar remek összhanggal énekelt. A jelenvolt szép közönség sokszor lámpák elé hívta a szereplőket. A drámai személyzet szerdán a »Becstelének«-ben bucsuzott. György Ilona és Keszler Ede valóban nehéz szerepeikben igen jó alakítást nyújtottak. A közönség hálás is volt érte.

Csütörtökön azután elhagyták Gyulát, melynek lelkes közönsége igen szép pártfogásban részesítette őket s elzónáztak Kassára, a hol szombaton az új szinkörben a »Virágcsata« operettel mutatkoznak be.

Közönség köre.

A helybeli iparosok védelmére.

A nagyváradai ipartestület kebelébe tartozó vízvezetési felszereléseket készített iparosok, névszerint: Klell Béla, Tátray Sándor, Bodnár János, Vlád Ágoston, Fehérvári Dezső, Fey Rezső, Goldberger Lajos és Bihari Samu az ipartestület hivatalában megjelentek és felmutatták a »Szabadság« című helyi lapot, melynek jun. hó 15—18-ik számaiban a hirdetések között valami Fried Zsigmond nevű gyáros és vállalkozó a következő bevezetés mellett hirdeti szakképzettségét és ajánlja munkáját: »Amennyiben tudomására jutott, hogy Nagyváradon ez idő szerint olyan szerelési iparos, kinek szakképzettsége megbízható volna nincsen, vagyok bátor e tekintetbeni szolgálatomat a nagyérdemű közönségnek följánlani.«

Ezen, egy gyáros (?) vagy vállalkozó által a tisztességes helybeli kisiparosok sértegetésével közzétett jellemző üzleti reklámra, — a kisiparosok eddigi jó hírnevének beigazolása és az általuk már eddig teljesített munkálatok megrendelőinek megnyugtató céljából, kötelességemnek tartom e helyen nyilvánosságra hozni, miszerint Nagyváradon a város összes épületei, három szálloda, kávéház, a lovassági és tüzérségi katonai nagylaktanyák, a vármegyeháza, kis fogház épület, az ujonnan épült törvényszéki palota, a királyi tábla és mintegy 600 magánépületben nagyváradai szakiparosok készítették a vízvezetési felszerelési munkálatokat, még pedig kifogástalanul, a szabályrendeletben előírt megfelelő erős csövezetekkel.

Az elmondottakból bárki elbíráhatja a reklámok ezen legújabb irányu módját és el-

fordul az olyan gyáros vagy vállalkozó ajánlatától, ki a kis iparosok sértegetésével akarja magát szakértő (?) és megbízhatónak feltüntetni.

Nagyvárad, 1898. június hó 18-án.

Bertsey György,
ipartestületi elnök.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradai kir. tábla elintézett ügyei.

Büntető tanács.

Előadó: *Urban Adolf.*

1461. Orosz Gábor és neje szándékos emberölés. helybenhagyva.

1801. Kósa János magánlak sértés stb. helybenhagyva.

1840. Molkucz Togyer testi épség elleni kh. helybenhagyva.

1729. Poszpiszchl Gusztáv hamis tanuzás. feloldva.

1880. Barna Vasillie testi sértés, helybenhagyva.

1893. Vas Ferencz orgazdaság részben megváltoztatva.

1937. Szabó Gábor erőszakos nem. köz. helybenhagyva.

Előadó: *Molnár Géza.*

1900. Ifj. Pogány István s. t. izgatás helybenhagyva.

1504. Oláh József rágalmasz helybenhagyva.

1646. Popa Györgye rágalmasz helybenhagyva.

1709. Szusztra Togyer lopás részben megváltoztatva.

1710. Stefán Sándor lopás és orgazdaság feloldva.

1711. Haczag Valentin testi sérlés helybenhagyva.

1744. Indrenka Annucza testi sértés helybenhagyva.

1745. Popa Mitru testi sértés helybenhagyva.

1779. Osvald Ferencz rágalmasz részben megváltoztatva.

1794. Mitruska Tanaszil testi sértés helybenhagyva.

1897. Bonczos András rágalmasz részben megváltoztatva.

Előadó: *Dr. Marienescu Alkanáz.*

T063. Fülöp Lidia — Bójtós József helybenhagyva.

1064. Kiss Benjamin — Nagy Terézia helybenhagyva.

1065. Szőke Róza — Szunyogh János helybenhagyva.

1066. Nagy Endre — Erdős Mária helybenhagyva.

1067. Kopis Imre — Szalkai Ágnes feloldva.

1077. Duksz Mihály — Püski Rebeka helybenhagyva.

1096. Lenkei Péter — Kovács Razália megváltoztatva.

1101. Kaufmann Gusztávné — Kaufmann Gusztáv rendelet.

1109. Krenyitzky Julia — Ambrus Imre helybenhagyva.

Előadó: *Fráter Imre.*

1106. Lévai Imre s. t. — Cserős József feloldva.

1116. Kapocsi András s. t. — Csizmadia Sándor helybenhagyva.

1260. Bogdán Antal — Bartha György visszautasítva.

1261. Bartha György — Bogdán Antal rendelet.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

1216. Jerán Mária — Jerán Anna s. t. feloldva.

1238. Patkás József — Patkás Flora s. társai részben megváltoztatva.

Előadó: *Bócz Géza.*

1244. Bak Sándor — Katona József s. t. rendelet.

1259. Tamásfalvi Thury Ignátz — Plastyin János s. t. részben megváltoztatva.

1267. Borsi Zsuzsánna — hagyatéki ügye feloldva.

1288. Nikodén János — hagyatéki ügye megváltoztatva.

1298. Bessenyei Lászlóné — hagyatéki ügyet rendelet.

Polgári tanács.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

1080. Epstein Sándor — Pollák Lőrincz és fia megváltoztatva.

1273. Singer Mózes — Transilvania helybenhagyva.

1275. Graszal János — Veisz és Viktor czég helybenhagyva.

REGÉNY-CSARNOK.

15.

ELŐRE!

Niedegg után fordította: *Tátraházi E. P.*

— Én vagyok az első, aki nem adom fel carrieremet egy nő kedvéért, már pedig pénz nélkül nősülni egy avval. Állam férfi, akinek nincs meg a kellő vagyona, hogy méltóságához illően fellépessen, nagyon szomorú szerepet játszik.

— Igazán örülök, hogy így beszélsz! — szolt helyeselve Tóni. — Mindig veszedelmes, ha férfiak oly karban mint te vagy, ábrándozni kezdenek, már kezdtem félni, hogy fel hagyad elvedet. Első a fény és volt tekintély, aztán jön csak a szerelem, az volt eddig a mottód.

— És az is marad.
— Shahovszkói Olgában meg volna mindez, ha szabad volna — szolt Kern gondolkodva.

— Ha — ha ismétlé Ervin — de hát nem szabad. — Ugy látszik, már hosszúnak találta a beszélgetést, azért oda lépett az íróasztalhoz és kezdett keresgélni a papirosok közt. Közben azonban úgy látszik, valami eszébe jutott a mi nem valami kellemes lehetett, legalább arczáról olyasmit lehetett olvasni. Habozott, hogy elmondja testvérenek. De hogy hozzá volt szokva, hogy semmit se titkoljon el előtte, de meg jó tanácsot is remélhetett, azért elhátározta, hogy elmondja testvérenek.

— Pétersdorfféknál hallottam, hogy Haldenschvang ide jött fiával gyógyítani magát. Pétersdorffnak jó barátja — szolt egészen nyugodtan óvakodott testvére szemébe nézni, mégis észrevette, hogy Tóni e szavakra megijedt és elpirult.

— Ugy! Hát hiszen Karlsbad elég nagy a vendégek befogadására. — válaszolt Kern bizonytalan hangon. — Vagy vagy folytatta habozva — talán arra gondolsz, hogy befejezzed fürdői tartózkodásodat?

— Miért? — kiáltott Waldheim izgatottan és hátra vetette fejét. — Senki előtt nem menekülök. Ha elmennék, hát akkor az öreg, de még inkább a fia csakugyan azt képzelnek, hogy ők kergettek el innen. Ilyenre nem szabad még gondolnom sem. Mindenki elé nyugodtan és félelem nélkül állhatok.

Mig így beszélt, szeme előtt feltűnt egy komoly, de kedves öreg arc, melynek szemei oly jószágosan tudnak reá nézni; majdnem akaratlanul így szolt:

— Sokban nagyon jó volt az öreg reám nézve, ő kormányozta első lépésemet

— Te pedig megbecsülhetetlen munkatárs voltál reá nézve, — szolt közbe Tóni mig csak be nem látta, hogy az öreg idejét multá.

— Ugy van; állásának már nem tudott megfelelni — szolt Waldheim oly hangon, mint mikor valaki maga magát akarja meggyőzni.

— Sőt mondhatom, ha én nem tettem volna, már előbb elmozdították volna. És mégis eh itt megállott Ha a gép rossz, félreteszik. Te reád, én reám, mindnyájunkra hasonló sors vár, az egyik előbb, a másik később megy.

— Ez elkerülhetetlen — helyeselte Kern — mind azonítal belátom, hogy e kinos tudatod megmaradt, hogy te adtad a lökést e hus és vérből álló gép eltávolítására.

— Látod, ezt nevezik gyengeszívűségnek és ezt le kell küzdeni, ha az életben helyt

akarunk állani — válaszolt Waldheim, kit a Tóni szavai ez esetben csak félig elégitettek ki. — E szabálynak fenn kell állania: az erősebb, a hatalmasabb győz a létért való küzdelemben, hogy aztán e küzdelemben a gyöngébbet a tehetetlent elnyomjuk, az nem csak elkerülhetetlen, hanem kötelességünk az emberi társadalom iránt.

Elhallgatott, fülében egyszerre csak hangzott azon szavak visszhangja, miket Irén délután mondott: — Előre! hogy elmondhassam, hogy miattam soha senki nem szenvedett... Szép ideális életszabály, de hát csak olyan naiv asszony félének való, az ő életrajzának nem felel meg.

(Folyt. köv.)

TA VIR A T O K.

Id. Wodiáner Albert báró halála.

Budapest, június 18. (Saját tud. táv.) A 80 éves korában tegnap elhunyt id. Wodiáner Albert báró főrendiházi tag holttestét ma délelőtt balzsamozta be dr. Pertik Ottó orvosegyetemi tanár. A bebalzsamozás után az Entreprise emberei görög stílusú, nehéz sabrofágba helyezték az elhunytat. Az Arany János-utca 24. sz. Wodianer-palotát gyáspompával ékesítették. A gyászszertartás vasárnap d. u. 3 órakor lesz. Szertartás után a keleti pályaudvarra viszik a koporsót és Gyomára a családi sírboltba szállítják.

Botrányos inzultus.

Budapest, június 18. (Saj. tud. táv.) Rákospalotán Kormuth Frigyes budapesti ügyvéd és Kormuth Árpád kir. táblai irodatiszt Chobot Ferencz katolikus lelkészt a plebánia hivatalban felkeresték, durva szidalmakkal illették és tettelesen inzultáltak. A durva támadás oka egyedül az, hogy a plebános a községi orvost, ki vele 12 év óta együtt élő törvényes nejétől elválni és Kormuthék kicsapongó életü nővérét elvenni akarta, e szándékáról lebeszélte. Chobot méltatlan megtámadtatása az egész községben kínos felháborodást keltett, annál is inkább, mivel a derék plebános köztisztviselőnek örvend. A községházán gyűlést tartottak s itt a legélénkebb módon tüntettek melléte.

Az olasz kabinet lemondása.

Budapest, június 18. (Saját tud. táv.) Rómából sürgönyzik: R u d i n i miniszterelnök bejelentette a királynak, hogy a kormány beadta lemondását. A király gondolkodási határidőt kért és határozatát egyelőre fennthrtotta. Az üléseket így bizonytalan időre elhalasztották.

A háború.

Budapest, június 18. (Saj. tud. táv.) A Reuter-ügynökség külön tudósítója táviratozza Manilából: A spanyolok helyzete mind rosszabb lesz, nagy szükség van élelmiszerekben. A felkelők golyói elérik Manilát; az ágyunaszádok, amelyek a lagunákon voltak és élelmiszert kellett volna beszerezniök, e feladatukat nem

tudták teljesíteni és azt jelentették, hogy a helyőrségeket valószínűleg lemészárolták. A tartományok helyőrségeit egy nap alatt legyőzték. A spanyol tisztek teljesen tehetetlenek. A déli és északi csapatok állítólag egyesültek. A felkelők tegnap elfoglalták a zapote folyó melletti erődöt. A spanyolok vitéz ellenállást fejtettek ki, amíg parancsot nem kaptak, hogy lőszer hiány miatt visszavonuljanak. A felkelők ma elfoglalták Las Pinas Pasanaquet Tangulot és Puneidát. A spanyolok 93 embert vesztek. 7000 ember Manilába vonult vissza.

Budapest, június 18. (Saját tud. táv.) Londonból sürgönyzik: A Reuter ügynökség jelenti Manilából f. hó 12-éről, hogy a felkelők az elmúlt éjjel általános támadást intéztek a spanyolok állásaira. A spanyolok, akik azt a hírt kapták, hogy a felkelők a déli és nyugati városrészen levő lőpormalmokat akarják elfoglalni, e pontokon koncentrálták erejüket. A felkelők mindazáltal elfoglalták Malabont és Calvocat, az északi külvárosokat. A felkelők az egész ut mentén lesbe állottak, de szabadon hagyták az országot, mert azt a parancsot kapták, hogy kerüljenek mindent, ami a németek intervenciójára adhatna alkalmat. A németek azt javasolták, hogy a spanyol sebesülteket vegyék föl a német hajók. Dewey tengerenagy ezt azonban nem engedte meg. A parti szolgálatot végző kis hajók felvonták a felkelők lobogóját, ami arra mutat, hogy az amerikaiak független kormány felállítását tervezik.

Budapest, jun. 18. (Saját tud. táv.) Havannából sürgönyzik: A »Pais« cz. hivatalos lap szerint komoly differenciák merültek fel a fölkelő vezérek között, a kik közül többen az amerikaiak ellen készülnek harcolni. A »Diario de la Marina« Gomeznek a new-yorki kubai bizottsághoz intézett iratot közli, a melyben tiltakozik a fegyveres intervenció ellen.

Budapest, jun. 18. (Saját tud. táv.) New-Yorkból sürgönyzik: Az »Evening Journal«-nak Zonkongból 17-éről keltezett távirata szerint 1000 fölkelő megtámadott kétszerannyi spanyolt s nagy veszteséget okozott nekik. A felkelők majdnem kivívták Manila bejáratát, később pedig sikerült bevenniök a vízműveket, a melyek a várat vízzel ellátják.

Budapest, jun. 18. (Saj. tud. táv.) Gitraltából sürgönyzik: A »Saint Augustin« transatlanti gőzhajó engedélyt kapott, hogy 10,000 tona kőszénnel elinduljon.

Budapest, június 18. (Saját tud. távirata.) Londonból sürgönyzik: A »Times«-nek jelenti Hongkongból tegnapi kelettel: A Filippi-szigetek főkormányzójának családja a fölkelők kezébe jutott, a kiknek már 3000 foglyuk van. A fölkelők jól bannak a foglyokkal. Sanghaiból azt jelenti, hogy a manilai spanyol érsek odaérkezett.

Budapest, június 18. (Saj. tud. táv.) Madridból sürgönyzik: A ugus ti főkapitánynak Manilából küldött f. hó 13-áról kelt hivatalos távirata azt mondja, hogy a 8-áról jelentett súlyos helyzet változatlan. A csapatok a védelmi vonal felé nyomuló ellenséggel szembeszállnak. Az ellenséges csapatokhoz csatlakoznak a benszülött csapatok szökevényei, a mi gyengíti a spanyolok ellenálló erejét, úgy annyira, hogy a főkapitány talán kénytelen lesz a város falai mögé visszahú-

zódni. A főkapitány megjegyzi továbbá, hogy nincs összeköttetésben a vidékkel és nem tudja, hogy az ott levő csapatok segédcsoportok hiányában képesek-e ellenállást kifejteni. Reméli, hogy Spanyolország küld segélycsapatokat, mielőtt minden védelmi eszköz kimerülne.

Budapest, június 18. (Saj. tud. táv.) Washingtonból sürgönyzik: A szenátusban a külügyi bizottság előterjesztette jelenését, amely hozzájárul minden módosítás nélkül a Havai annektálására vonatkozó határozati javaslatához.

KÖZGAZDASÁG.

Kalászkok.

Pièce de resistance. — Bund der Landwirthe.
Uj konkurrenzia.

(b. i.) Ő beszél! Ez volt a mult heti megyei közgyűlés pièce de resistance-a. De ki az az Ő, aki még a tenger sok jelentések meghallgatása után is lelket bír verni a kedélyesen szórakozó bizottsági tagokba? Ez más nem lehet, mint Tisza István gróf, aki Biharvármegye érdekeit oly igen nagyon szívén viseli, hogy ezuttal is egy jelentékeny javaslattal állt elő, a szövetkezetek támogatását illetőleg. Kezdi vala pedig imigyen. »Ismeretes avármegye közönsége előtt azon mozgalom, mely évek óta a szövetkezeti ügy országos megoldását tűzte ki célul maga elé, . . . « stb s végzi vala pedig e képen: »Ez indított indítványom beadására és ezen indokból ajánlom azt a tekintetes közgyűlésnek elfogadás végett.« Tehát mindezekből bizonyos, hogy a szövetkezetek létezéséről és hasznáról évek óta tudomással bírt.

Előttünk fekszik egy terjedelmes foliás, sűrűn tele nyomtatva a szövetkezetek megyénként csoportosított neveivel, de biz abban hiába kutatjuk Biharvármegyét, ahol t. i. Tisza István ur nagyban szerepel a köztéren. De találunk benne egyes megyéket, ahol a szövetkezeti ügy igen el van terjedve és ha mélyebben kutatjuk ennek okát, megtaláljuk abban, hogy ott nem csak szerepelnek némely emberek, de tesznek is. Pld. Pest, Csongrád, Szathmár megyék (Károlyi Sándor gróf); Zemplén megye (gróf Majláth József); Székely-Udvarhelymegye (Ugronék stb.)

A javaslatot természetesen elfogadták.

Napoleont mikor felkeltik álmából, jelentve neki, hogy az általános népszavazat folytán — császár lett: »Hiszen tudtam!« felelte lakónikusan.

*
»Ki rendezné akkor Európa ügyeit, ha mi irodalmunk fejlesztésével foglalnánk el egészen magunkat« — mondta 1814-ben Börne, a nagy-hírű porosz journalista féktelen elbizakodottságában a nemzeti nagyság és eszélyesség iránt. És azóta sok európai kérdést is megoldott, vagy éppen kettévágott a Német birodalom.

Egy ilyen megoldásra váró kérdés most az agrárkérdés is, melyben szintén Németország akar vezetni, ha ugyan a most folyó választásoknál megállja a serat a »Bund der Landwirthe«. Ez a szövetkezet olyan természetű, mint nálunk az »O. M. Gazd. Szövetség«, csak hogy több realitással és komoly törekvéssel, hogy a parlamenti küzdelmet felvegye, azaz magának helyet csináljon a mozaik pártállású német parlamentben. Ezen célra pedig nem is megvetendő eszközei vannak, még pedig: 200,000 tag, kik megannyi kortesek és az áldozatkészségük, melyben szinte határtalanok. Ugy látszik a választási sürgönyökből, hogy az még kevés a sikerhez — Németországban.

*
Amerika versenye a legutóbbi időig csakis a gazdasági cikkek terén bírt oly jelentőséggel, ujabban azonban már ipari cikkeit is mind nagyobb és nagyobb körben kezdi terjeszteni. — Igy péld. a nagy angol konkurrenzia dacára is a pennsylvaniai aczélkohók nemcsak Indiába

küldhettek 8000 tonna aczélsint, hanem magában Londonban is elvitték a földalatti vasút építését az angolok elől, a mi igen természetes is, ha meggondoljuk, hogy Amerika 10—15 shillinggel olcsóbban állít elő egy tonna öntött vasat, mint Anglia. — Filadelfia, Pittsburg, Chicágó és egyéb nagy amerikai városok gyárai százezrekre viszik ki a vasuti kocsikat, vashidakat, lokomotivokat stb Délamerikába és Ausztráliába, dacára a velük mindenütt megmérkőző angol, belga és német versenytársaknak. Mint már fentebb említettük, ennek oka az amerikai gyártmányok csekélyebb árban rejlik, mert bár ott a munkások sokkalta nagyobb béreket kapnak, mint minálunk, de ez oly kiadás, melyet a technika fejlettebb volta és a munkavezetők nagyobb intelligenciája bőségesen fedez.

Selyemgubó beváltás.

A győri m. kir. selyemtenyésztési főfelügyelőség értesítése folytán a selyemgubó beváltás Nagyváradon f. év június 21-én veszi kezdetét. A Teleky-utcza községi iskola épületben van a beváltás. Az idegen petéből nyert hernyók gubói, továbbá a fejletlen, még nem tisztított gubók nem váltatnak be a míg arra nem alkalmasak. Egy kiló első osztályu gubó ára 1 frt. Másod osztályu gubó ára 50 kr. Első osztályu gubó, a teljesen kemény, nem pecsétetes, nem törött, nem dupla gubó, mely a küldött minta gubóhoz hasonlít. A beváltás ideje reggel 6 órától este 6 óráig tart. Postán küldött csomagok elnem fogadtatnak. Kemenében megfajtott gubók értéktelenek lévén, csak mint harmadosztályu váltatnak be. A beszolgáltatott gubók utalványát a nagyvárad m. kir. adóhivatal, Fő-utca fizeti ki. Nagyváradon, 1898. június 18. *Rátka József.*

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Az időjárás e hét elején gyenge légáramlatok mellett még száraz és meleg volt, míg később erős borulás és evvel együtt csökkenő hőmérséklet mellett az ország legtöbb részére kiterjedő esőzés következett be. A vetések állása ez ideig kevés kivétellel kielégítő és jól fejlődött, fél azonban, hogy épp a mostani esőzés, melyek a növényzetet érés idejében találják, a rozsdá kiterjedése folytán mennyiségileg és minőségileg is károsan befolyásolja. Száraz időjárás mindenesetre még sokat javíthatna és ez bizonyára nagyon kívánatos volna. A vizállás emelkedő. Külföldön is esős és hűvös volt az idő.

A külföldi piacok üzletmenetét illetőleg, ez továbbra is szűk korlátok között mozog és a fogyasztás ugymint a speculáció tartózkodó. Az áralakulás iránt továbbra is hiányzik a bizalom és tekintettel az elég bő kínálatra az irányzat csökkenő. New-York és Chicágóban a határidő piacon bekövetkezett ismert események illetve e Leiter-féle haussepozíciók lebonyolítása folytán, már a hét elején nagyobb áresés következett be és prompt áru 95¹/₄ c-ről 83 c-re csökkent. Később jobb kivitelre némi emelkedés volt constatálható, utóbb azonban ismét lanyha az üzlet s egyenlegként ca. 14 c. áresés mutatkozik e mult heti zárlathoz és az árak lefelé gravitálóik. Franciaországban az üzlet határozottan lanyha és ugyszólván naponként jelentettek erősebb áresést. A többi kontinentális piacokon is csendes a hangulat, gyenge forgalom és olcsóbb árak mellett.

Nálunk buza iránt némileg jobb kereslet volt constatálható, már amennyiben egyes malmok vételei a hangulatra általánosságban kiterjeszthetők. Árjavulás azonban alig következett be. A többi cikkek korlátolt forgalom mellett nem változtak.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza csak mérsékelt volt forgalomban, bár e héten némileg jobb érdeklődés volt tapasztalható. Valamivel jobb lisztüzlet egyes malmokat arra birt, hogy közönlően élénkebben vásároljanak anélkül azonban, hogy a tulajdonosok ez által magasabb árakat is értek volna el. Csak a hét közepe táján, a mikor kedvezőtlen időjárás és a megszilárdult határ-

idő piacz hatottak, volt némi mérsékelt áremelés kivihető. Az irányzat rövidesen azonban ismét csendes menetébe tért vissza és 60,000 mm. összforgalom mellett, az elért 10 kros árjavulás nehezen volt fenntartható. A heti hozatal 50,000 mm. tesz ki. Az eladott buzáknak nagyobb része e héten is oláh és bulgár áruk-ból áll.

Rozs a fogyasztás részéről teljesen el van hanyagolva és a forgalom minimális. Elvélve néhány kocsi a vidékre való szállítás czéljából került a piacra és minőség szerint 8.50—8.75 frt között kelt el helyben és Budapest távol-ságában átvéve. Uj rozszban még nem fejlődött forgalom. Inkább névlegesen júliusi szállításra 7.60—7.75 frton jegyzünk budapesti paritásra szokvány áruért.

Arpa takarmány és hántolási czélokra) alig kerül eladásra és kereslet sem mutatkozik. Minőség szerint 6—7 frt között jegyzünk helyben.

Zab kezdetben elég bőven érkezett anélkül, hogy megfelelő érdeklődésre talált volna. Később a kereslet javult és így az árak mult heti nivójukat teljességgel fenntartották. Szin és tisztaság szerint 7.20—7.75 frt érhető el.

Tengeri 10—15 krral a folyó határ idő árán drágábban kelt el. Állomásokon csak korlátolt üzlet van és az árak alig változtak. Mező-turon 5. 7¹/₂—20 frt között fizettek.

Határidők.

B u d a p e s t, j u n i u s, 1 8.

Buza őszre	—	—	—	—	9.20
Buza tavaszra	—	—	—	—	11.35
Tengeri	—	—	—	—	4.98
Rozs őszre	—	—	—	—	6.98
Zab őszre	—	—	—	—	5.75

Értéktőzde.

Az irányzat szilárd.

B u d a p e s t, j u n i u s, 1 8.

Déli vasut	—	—	—	—	78.—
Rimamurányi	—	—	—	—	251. ³ / ₄
Magyar jelzáló	—	—	—	—	251. ¹ / ₄
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	260.—
Iparbank	—	—	—	—	107.—
Budapest közuti	—	—	—	—	388. ³ / ₄
Kereskedelmi bank	—	—	—	—	1488. ³ / ₄
Salgótarjáni	—	—	—	—	681.—
Waggon-kölcsön	—	—	—	—	244.—
Villamos vasut	—	—	—	—	268. ¹ / ₂

B é c s j u n i u s, 1 8.

Az irányzat szilárd

Oszt. hitel	—	—	—	—	360.—
Magyar hitel	—	—	—	—	398.—
Allamvasut	—	—	—	—	361.—
Birodalmi márka	—	—	—	—	58.87

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. június 18-án.

Magyar aranyáradék 4%	—	—	—	—	121.25
Magyar koronajáradék	—	—	—	—	98.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	—	—	—	—	119.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	—	—	—	—	109.25
Magyar vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	97.25
Italmérségi jog megátlási kötvény	—	—	—	—	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	97.75
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	157.50
Tiszszabályozási és szepedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	—	139.50
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	101.20
Osztrák járadék zústben	—	—	—	—	101.20
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	121.50
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	101.—
1860. Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	141.50
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	911.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	339.—
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	—	361.90
Páris vista	—	—	—	—	361.50
Német birodalmi márka	—	—	—	—	58.85
London viste	—	—	—	—	120.—
Páris vista	—	—	—	—	47.55
20 márkás arany	—	—	—	—	11.78

NAGYVÁRADI SZINKOR.

Evadbérllet 45. szám.

Páratlan.

Kisbérllet 43. szám

Páratlan.

Ma vasárnap, 1898. június 19-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Délután 4 órakor, fél helyárrakkal:

D ó m i,
az amerikai majom.

Bohózatos színmű 3 felvonásban.

Este 7 órakor, rendes helyárrakkal:

bérlletfolyamban:

A piros bugyelláris.

Eredeti népszínmű 3 felvonásban.

Személyek:

Török Mihály, tölgyesi bíró	—	—	—	E. Kovács Gyula.
Zsófi a felesége	—	—	—	Margó Zelma.
Kender Julis, özvegyasszony	—	—	—	Laczkó Aranka.
Menczi, nevelt leánya	—	—	—	Lányi Edith.
Csillag Pál, manipulálás	—	—	—	Kassai K.
örmeister	—	—	—	Odry Arpád.
Kapitány a huszároknál	—	—	—	Szentgyörgyi I.
Peták János, vén	—	—	—	Lantos J.
Boross Dani, fiatal	—	—	—	Leővey Leo.
Pennás Muki, jegyző	—	—	—	Vendrei Ferencz.
Hájas Muki, uradalmi ispán	—	—	—	Rózsahegy Kálmán.
Kósza Gyurka paraszt legény	—	—	—	

Helyárrak mint rendesen.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, hétfőn, 1898. június 20-án:

bérlletfolyamban:

Várad Margit és Fehér József

főlléptével:

Troubadour.

Nagy opera 4 felvonásban.

A szerkesztésért felelős:

Dr. V U C S K I C S G Y U L A.

16935. sz./1897. tkv.

Árverési hirdetmény.

A nagyvárad kir. törvényszék mint tkvi hatóság által a m.-keresztiesi takarékpénztár részvénytársaság végrehajthatónak, Vad Sándor és neje Méhes Zsuzsanna továbbá Jakab János végrehajtást szenvedők elleni 535 frt tőke s járulékal iránti végrehajtási ügyében, végrehajtást szenvedők tulajdonául felvett ezen tkvi hatóság területén fekvő s a b.-bösszörményi 57. sz. tkvben foglalt s Vad Sándor tulajdonát képező A I. 1—6 hrsz. a. ingatlanokra továbbá a b.-bösszörményi 150. sz. tkvben foglalt s Méhes Zsuzsanna tulajdonát képező A I. 7—11 hrsz. a ingatlanokra végre azonban a C 1. hrsz. a özv. Méhes Mihályné szolgálmi joga érintetlen hagyásával s a b.-bösszörményi 212. sz. tkvben foglalt s ifj. Jakab János tulajdonát képező 655/a hrsz. luczernásra a kért végrehajtási árverés az 1881. LX. tcz. 146. §-a értelmében elrendeltetik s foganatosítására határidőül:

1898 évi július hó 18-ik napjának d. e. 9 órája B.-Bösszörmény község házába kitézetik.

Kikiáltási ár a b.-bösszörményi 57. sz. tkvben foglalt ingatlanokra 1371 frt, a b.-bösszörményi 150. sz. tkvben foglalt ingatlanokra 588 frt, a b.-bösszörményi 212. sz. tkvben foglalt luczernásra 524 frt, azonban az árverésre kitézett ingatlan szükség esetén ezen áron alul is el fog adni.

Venni szándékozók bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át vagyis 137 frt 10 krt illetve 58 frt 80 krt illetve 52 frt 40 krt tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig az első részlet az árverés napjától számított 1 hónap alatt, a második részlet ugyanazon naptól számított 2 hónap alatt, a harmadik részlet ugyanazon naptól számított 3 hónap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 5%-os kamat fizetendő.

Ezen árverés feltételei, a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál és B.-Bösszörmény község előljáróságánál megtekinthetők.

Nagyváradon a kir. tvszék mint tkvi hatóságnál 1898 évi márczius hó 17-én.

Olasz,

317 1—1

kir. tvszéki bíró.

Válogatott

befőzni és enni való
cseresznyék!

1 kiló spanyol megy I.	—40,	—50
1 > kemény cseresnye, nagy	—40	
1 > „ „ „ kisebb	—30	
1 > hólyagos cseresnye, enni való	—24	
1 > zöldbab	—80	
1 > óriás ananász eper	1.—	
1 > kisebb „ „	—70	
1 > erdei eper	—60	
1 > nápolyi körte	—80	

Ezekon kívül minden féle befőzni és enni való gyümölcsök, valamint korai fözélékek a legolcsóbb napi ár szerint kaphatók.

Tisztelettel

BENKŐ KÁLMÁN utóda,
Nagyvárad, Fő-utca.

209 1—5

Kiadó birtok.

A nagyvárad-i I. sz. káptalan tulajdonát képező Csökmőközség határában elterülő „Körös-sziget“ elnevezés alatt ismert birtoknakegy része folyó év október 1-től haszonbérbe kiadó.

A feltételek az uradalom hivatalos helyiségében bármely napon megtekinthetők. Ajánlat július 1-ig fogadtatik el

Nagyvárad, 1898 június 19.

Papp Imre,
főtiszt.

216 1—3

A felső-ausztriai
jelzálog és hitel-bank
és a strassburgi egyesült
országos hitelbankok
főképviseletége

nagy földbirtokokra kölcsönöket és konvertálásokat engedélyez az összegek nagyságának megfelelőleg 4—4½%-os kamatokra; nevezett főképviseletőség bérházakra is közvetít kölcsönöket 5—5½%-os kamat és a legelőnyösebb feltételek mellett. Az ügyletek minden előleg nyújtása nélkül a leggyorsabban bonyolítatnak le.

Folyamatban levő kölcsönügyleteknél a véglebonnyolítás előtt előleg is adatik.

Ugyanitt egy 500 holdas elsőrendű szántóföldes birtok, Nagyváradhoz közel, eladatik, A birtokmegvételhez pár ezer forint elégséges, mert arra 50.000 forintig 4%-os kölcsön azonnal kapható. 213 1—10

Breitner József,

az ingatlan-hitel és jelzálog-forgalmi iroda tulajdonosa

NAGYVÁRAD, Pével-utca 376. szám.

PORJESZ HERMAN

butor gyári raktára

NAGYVÁRADON, Zöldfia-utca, 34. szám.

Elegáns asztalos- és kárpitos butorok, háló-, ebédlő-, uri-szoba, szalon-berendezések, vas-, réz és hajlitott fabutorok rendkívüli nagy választékban, minden modern styl szerint

— Kivánatra képes árjegyzék bérmentve. —

Pontos kiszolgálás!

207 1—10

Coulans eljárás!

Kárpitos és díszítési műhelyek.

Fényezett és matt butorok.

Nagyvárad-Szőllősi Gőz-Sörgyár

Pecze-Szőllős (Nagyvárad mellett.)

Van szerencsénk a n. é. fogyasztó közönségnek a főzdeinkben készült **kitünő minőségű** erősen főzött és megfelelőleg érlelt

László- és Márcziusi sört

ajánlani.

Tekintve, hogy az ősz folyamában tetemes költséggel nagyszabású és kitünő rendszerű **új ászok** és **Jégpinczét építettünk**, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy minden tekintetben kifogástalan, kitünő termékünkkel a legmesszebb menő igényeket is kielégíthetjük.

Megrendeléseket **ugy hordók**, mint **50 palaczkot tartalmazó ládákban** közvetlen gyártelepünkön **Pecze-Szőllősön (Nagyvárad mellett)** avagy **városi irodánkban Nagyváradon** fogadunk el.

➡ Nagyvárad-váorsói vevőinknek a sört saját fogatunkon házhoz szállítjuk. ➡

Árjegyzékkel kivánatra készséggel és bérmentve szolgálunk.

Kérve a n. é. közönségnek további szives pártfogását, maradunk szolgálatára készen

212 1—10

kiváló tisztelettel **Nagyvárad-Szőllősi Gőz-Sörgyár.**

A magyar általános kőszénbánya-részvénytársulat

Budapest, V., Erzsébet-tér 19.

A cséplési idény

alkalmából különös figyelmébe ajánlja a t. cz. gazdaközönségnek, valamint gőzmalmoknak, szeszgyáraknak, téglá- és mészégetőknek és egyéb iparvállalatoknak, **kazánfűtéshez** kiválóan alkalmas

akna-cséplési (koczka) és darabos-szenét

királdi és sajószentpéteri bányáiból, legjutányosabb áron, egész koci rakományokban, minden állomásra szállítva.

Ajánlattal és egyéb felvilágosítással készséggel szolgál a

„MAGYAR ÁLTALÁNOS KŐSZÉNBÁNYA-RÉSZVÉNYTÁRSULAT”
BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 19.

196 3-3

vagy annak képviselője:

HEVESI GYULA **ur** **DEBRECZENBEN.**

Nincs többé lábfájás

sem tyukszem, sem izzadás láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem fagyos láb, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét **dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbéléssel látja el.** Párja egyszerű 60 kr. kettős vastagságu 1 frt 20 kr. Az Asbest talpbétét kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállított. Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előlege beküldése és külön 10 kr. frankó. Felvilágosítások és prospektusok, köszönetnyilvánítások ingyen. Viszonteladóknek megfelelő árengedmény.

136710-57

Általános Asbetáru gyár betét-társaság. Budapest, VI., Sziv-u. 18.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen, hírneves házaszer ellentáll az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájás-
lomolliápió bedörzsölésként alkalmazták kőszénbányánál, csuznál, tagzsággatásnál és meghűlésekkel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorlati Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem tükör-szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy házi-ártásában sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenként árban májdnem minden gyógyszerárban készíthető van; főraktár: Gyógyszerárban készíthető Budapest. Be-
fűrésztől gyógyászati célokra Budapest. Be-
vásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékű utánzat van forgalomban. Ki-
nem akar megkárosodni az minden egyes
üveget „Horgony” vevőgy és Richter cégjegy-
zés nélkül mást nem valódi utasítsa vissza.
RICHTER F. AD. és társa, ut. és kir. udvari szállítók, BUDAPEST.

Értesítés!

Minden félreértés kikerülése végett a n. é. közönség értésére adom, hogy **Zöldfa-utca, Déry-házból üzletemet áthelyeztem ott fiók-üzletet nem tartok** — minden ilyen híresztelések, magától értetődleg, elesnek.

Ujjonnan berendezett és dusan felszerelt **üveg, porcellán és lámpaüzletemet május 1-től** ugyancsak **Zöldfa-utczában, a volt Ipar-kávéház helyiségébe helyeztem át.** Nagy raktárt tartok és **igen jutányos áron** árusítom minden e szakmához tartozó árukat.

A n. é. vevőközönség több éven át irántam tanúsított jóindulatát továbbra is kérem. Kiváló tisztelettel

Kalmár J a k a b,

214 1-10 Nagyvárad, Zöldfa-utca 29.

SUPKA G.

FÜSZERKERESKEDÉS a (Szent-Jánoshoz.)
NAGYVÁRAD, Bémer-tér, Gramm-ház.

A nagyérdemű közönség szives figyelmébe!

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy a helybeli piaczon (Bémer-tér) előbb **Kádár János** fiók üzlet (Kis-hidfő Gramm-ház) helyiségében **fűszer** üzletet rendeztem be s azt **törvényszékileg** bejegyezve **SUPKA G.** saját nevem alatt fogom vezetni.

Midőn ezen körülményről a nagyérdemű vevőközönséget tisztelettel értesitem, bátorkodom megemlíteni, hogy minden törekvésemet arra öszpontosítom, miszerint **friss és jó árucikkeimmel, előnyös árakkal és pontos** kiszolgálással nagyra-
becsült bizalmukat mihamarabb kiérdemelni szerencsés lehessenek.

Kiváló tisztelettel

SUPKA G.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására juttatni, miszerint

186 17-0

A SZENT-LÁSZLÓ (Püspök) gyógyfürdő,

mely 33 R^o kénes hévforrásokkal és Artézi-kúttal bir, eddigi fürdő-árait tetemesen leszállítottam, m. p.

„László-fürdő“ 24 órára . . . 25 krajczár.

„Erzsébet-fürdő“ 24 órára . . . 35 krajczár.

továbbá a Közuti-vasuton váltott oda- és vissza-utazásra szóló **II. osztályu vasuti jegy az „István“ tükör-fürdőre szóló fürdő-jegyvel, fürdő-puhával együtt 1 frt. **

Midőn még a n. é. közönség tudomására hozom, hogy a Püspök gyógyfürdő teljesen a mai kor kívánalmainak megfelelőleg, úgy a **női**, mint a **férfi osztálynál** ujonnan berendezett

 massirozó kabinokkal van berendezve,

sétaterekkel, tekepályával, Lawn-Tennys-sel van ellátva. Naponta **KISS BÉLA** debreczeni **első rangu** **ezigány-zenekara** szórakoztatja a t. közönséget.

Ételekről, valamint tisztán kezelt **italokról**, ugyszintén a legpontosabb és legszolidabb kiszolgálásról szintén ondoskodtam.

A n. é. közönség szives látogatását kérve, maradtam teljes tisztelettel

Czeglédy Sándor, fürdő-bérlő.